

תכנית חמש שנתית לצמיחה דמוגרפית תמר מיפוי ונתונים

מאי 2017

נערך : ע"י שילובים

תוכן עניינים :

3רקע
	נתוני מיפוי יישובי המועצה:
4-8הר עמשא
9-22יישובי סדום - עין תמר ונאות הכיכר
23-25נווה זהר - יישוב קהילתי
26עין חצבה
27-37עין גדי
38-52מיפוי ונתונים - מועצה אזורית תמר
53סיכום ממצאי המיפוי
53-54ניתוח SWOT
54תהליך המיפוי
55מגמות ונושאים לטיפול: פרטני לכל יישוב
56-60מגמות ונושאים לטיפול: אזורי
61-62מטרות המועצה לצמיחה דמוגרפית - חמש שנתי
63סיכום

בעבודה זו הסתמכנו על נתוני המיפוי שהועברו מהנהלות היישובים ומחלקות המועצה ואומתו על-ידם.

מועצה אזורית תמר שוכנת בנגב המזרחי על גדות ים המלח הדרומי ומשתרעת על שטח של כ-1,580,000 דונם. המועצה נוסדה במאי 1956 ובה יישוב ראשון אחד - קיבוץ עין גדי. מאז ועד היום הוקמו בשטחה 5 יישובים נוספים: נאות הכיכר, עין חצבה, עין תמר, נווה זוהר והר עמשא הזוכים להרחבה וקליטה ענפה בשנים האחרונות. כיום, מתגוררים ביישובי המועצה האזורית תמר כ-1,225 תושבים.

מועצה אזורית תמר הינה אחד מיעדי התיירות הפופולריים בישראל עבור תיירים מהארץ והעולם. הודות לכך מהווה ענף התיירות מקור פרנסה עיקרי לתושבי האזור, זאת לצד חקלאות מתקדמת ותחום התעשייה הכימית ומהווה מקור הכנסה מניב למועצה.

המועצה ומנהיגיה קיבלו החלטה להרחבה דמוגרפית התיישבותית, פיתוח תיירותי, חקלאי ותעשייתי תוך שימור אוצרות הטבע, אשר נמצאים בשטחי המועצה.

בשנים האחרונות ניצבת מ.א תמר בפני אתגרים מגוונים, תוך התמודדות עם תופעות סביבתיות בעלות השפעה תהומית על הטיפול והערכות החיים בהתאם כגון: תופעת הבולענים וירידת מפלס ים המלח היורד ב 1.2 מ' לשנה, תנודות שוק עולמיות ומשבר בענף החקלאות הפוגע בפרנסת היישובים. בד בבד עם המשברים הפוקדים את האזור ישנן הזדמנויות רבות לפיתוח ומינוף הבאות לידי ביטוי הן בהשקעות ממשלתיות כמו בתיירות והן ביוזמות עצמיות כמו הקמת מכון המחקר ומיתוג בינלאומי לים המלח.

מועצה אזורית תמר מובילה בשנים האחרונות, תכניות שונות, אשר מטרתן הרחבת הצמיחה הדמוגרפית והכלכלית קהילתית מתוך הבנה, [כי ללא הון אנושי וקיום חיים של צמיחה באזור](#), אין תוחלת לפיתוח האזורי בכול התחומים.

על מנת למקסם את ההזדמנויות ולהיענות לאתגרים, בחרה המועצה לבצע תהליך יצירת תכנית אסטרטגית לצמיחה דמוגרפית בשיתוף הציבור.

כשלב הראשון בתהליך ביצעה המועצה מיפוי ביישובים ובמחלקות המועצה, על מנת לאסוף נתונים, אשר ישמשו כבסיס ליצירת כיווני פעולה אסטרטגיים ולתוכנית יישומית.

בעבודה זו קיבצנו את הנתונים, אשר התקבלו מהיישובים ומחלקות המועצה, וסימנו את כיווני התפתחות ואתגרים כפי שעלו הן מהנתונים הסטטיסטיים והן מהמיפוי ביישובים.

הצגת הנתונים בוצעה על פי נושאים וכיווני הפיתוח, שהוגדרו על ידכם, הן ברמת היישובים והן ברמת המועצה. המיפוי אינו זהה לכול היישובים, אך הינו מוצג בהתאמה לשלבי ההתפתחות בכול יישוב והנתונים שהועברו על ידו.

המיפוי מציג את הנתונים הקיימים להיום. במרבית היישובים צפי ההתפתחות הדמוגרפית מוגדר לשנים הקרובות בלבד, במהלך תהליך בניית האסטרטגיה, יהיה צורך להגדיר את מטרות כול אחד מהיישובים והמועצה לטווח הארוך, על מנת לסמן תהליכים, כיווני פעולה ופרויקטים למימוש האסטרטגיה והמטרות לזמן ארוך.

נתוני מיפוי יישובי המועצה

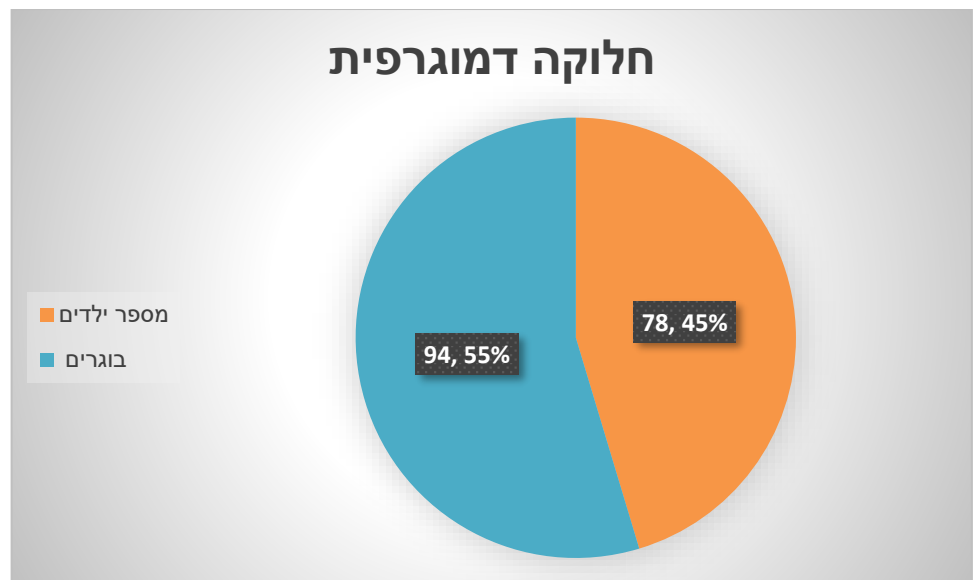
הר עמשא- כפר שיתופי

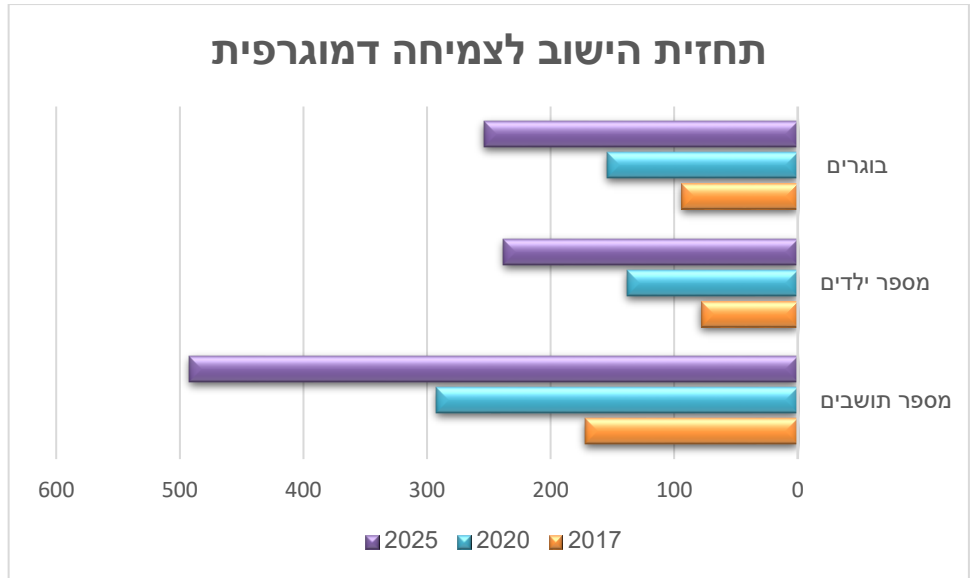
הר עמשא ממוקם בין יער יתיר למדבר יהודה, בקצה המזרחי של רכס יתיר, צמוד ליער יתיר וסמוך לשמורת טבע בגובה של 850 מ"ר מעל פני הים. בשנתיים האחרונות היישוב צומח וקולט משפחות רבות.



דמוגרפיה

כיום מתגוררות במקום כ-40 משפחות, הטרוגניות מבחינת הגילאים, סה"כ 142 תושבים המתגוררים בשכונה הוותיקה. להלן פירוט התפלגות התושבים עפ"י גילאים:





2025	2020	2017	
50	30	6	קליטת משפחות
492	292	172	מספר תושבים
238	138	78	מספר ילדים
254	154	94	בוגרים

דרכי התפרנסות

מרבית התושבים ביישוב עובדים מחוץ ליישוב, במגוון תעסוקות, בפריסה מתל אביב עד המועצה, ערד, רהט ובאר שבע.

3 תושבים מועסקים ביישוב (חצרן, גנת רב"ש), מתוך 11 משרות ביישוב.

שאר התושבים עובדים מתפרנסים מאומנות, חקלאות ומקצועות חופשיים.

תחבורה



הייתה תחבורה ציבורית ליישוב עד ינואר 2017. כיום אין.

חינוך



עפ"י צפי הצמיחה הדמוגרפית, יש צורך לקדם בניית גן על פי תכנית קיימת ולתכנן בניית פעוטון מיידי, על מנת לאפשר קליטת הילדים במערכת החינוך.

בתכנון החינוך בהר עמשא עולות מספר שאלות יסוד, שיש לתת עליהן את הדעת בפרק הזמן הקרוב:

- האם ילדי היישוב מצטרפים לילדי המועצה הלומדים בנווה זוהר ולא מסתייעים במערכת החינוך בערד הקרובה ליישוב?
- איך יוצרים תוכנית עבודה לחינוך הבלתי פורמלי לשעות הפנאי, הן לילדים והן לבוגרים.

מבני ציבור קיימים



מבנה	שימוש	אחזקה
גן ילדים	חינוך	מועצה + משרד + חינוך + אגודה
מועדון	תרבות	אגודה + מועצה
מקלט (בית כנסת)	דת	אגודה + מועצה
חדר נשק	בטחון	מועצה
חדר בטחון	בטחון	מועצה

ניהול

את היישוב מנהלים במקביל, וועד מקומי שנבחר ע"י התושבים ומפעיל וועדות בנושאים שונים, ומפרק מפעיל ליישוב הישן (קיבוץ). הניהול נעשה בשיתוף פעולה.

היישוב מנוהל בהפרדת ועדים. המשמעות היא:

האגודה מנוהלת ע"י מפרק מפעיל שמונה ע"י רשם האגודות השיתופיות והוא בעצם מנהל את כל הקשור בחברי האגודה, כולל קליטה, ניהול קהילה, בינוי, עסקי האגודה, השטחים, המבנים וכל הקשור לכך.

הוועד המקומי (שפעיל באופן מלא בשלוש וחצי שנים האחרונות) נותן שרות לתושבי היישוב בתחומים שבאחריותו, בעיקר אחזקת מבני הציבור וחצר הפעלת מערכת החינוך המקומית והבלתי פורמלית, בטיחות, בטחון וכו'.

שני הגופים עובדים בשיתוף פעולה כדין לטובת רווחת התושבים הנוכחים וצמיחה דמוגרפית של היישוב.

חזון היישוב לפיתוח



- לחיות בין יער למדבר – ליהנות מכול העולמות.
- קהילה הטרוגנית, מגובשת מאפשרת, תומכת וצומחת, אשר עוסקת במגוון עיסוקים ביישוב ומחוצה לו.
- פיתוח שלושה תחומי פרנסה מקומיים: תיירות, חקלאות ותעשייה זעירה.
- מנהיגות מקומית עצמית ועצמאית יציבה ללא כפיית גורם חיצוני (כגון ועד ממונה). לצורך כך יש להבטיח את המשך החזקת השטחים החקלאים של היישוב והגעה למינימום 50 משפחות גרות ביישוב.

תוכניות הפיתוח- טווח קצר



- שיוך מגרשים כמנוע צמיחה על מנת לאפשר שימוש במשכנתאות, חיזוק המתיישבים והפיכת המקום להזדמנות אמתית למשפחות צעירות.

- קליטה תוך שנתיים :

- שכונה א': תוספת של 10 משפחות.
- שכונת קרוואנים (מגורים זמניים לבונים בשכונה ב'): תוספת של עד 9 משפחות.
- שכונה ב': סיום תשתיות ותחילת בנייה של בתים.

- קליטה תוך 5 שנים :

- 2/3 של שכונה ב' בנויה : תוספת של 30 משפחות.
- תשתיות שכונה ג' בדרך.
- תכנית מפורטת לשלב הביניים ל-96 יח"ד נמצאת בשלבי בדיקה בוועדה המחוזית.
- בשטח היישוב קיים לול, הנמצא ללא שימוש המשתרע על 1.2 דונם- בתהליך בדיקה לפיתוח יזמי עסקי תיירותי, לטובת הכנסות האגודה וכפלטפורמה ליזמויות מקומיות.

תוכניות פיתוח- טווח ארוך



- תכנית פיתוח ל-300 יח"ד בהתאם לתמ"א 35, הכוללת תב"ע תיירותית ואטרקציות.

חולשות	איומים	הזדמנויות	חוזקות
<ul style="list-style-type: none"> מבנה ארגוני מאתגר לבניית דרכי ניהול ושיתוף פעולה בין הגופים המנהלים את הישוב תשתית תחבורתית ניתוק גאוגרפי מהמועצה ומשאר היישובים. מערכת חינוך מרוחקת, אופי היישוב שונה משאר יישובי המועצה השוכנים למרגלות ים המלח. 	<ul style="list-style-type: none"> המשך תמיכת המועצה בפיתוח הוועד המקומי ותקצובו. חוסר בתשתיות חינוך לקליטת המשפחות נושאי איכות הסביבה - טורבינות ביער יתיר, מכרה 	<ul style="list-style-type: none"> תוכניות פיתוח בשלבים מתקדמים מגרשים זמינים לשטחים - בנה ביתך מבנים לפיתוח תירותי - לול קרבה לשביל ישראל אזור תעשייה קרוב לפיתוח מיזמים בערד הקמת 4 יישובים במבואות ערד 	<ul style="list-style-type: none"> מיקום גאוגרפי בין יער למדבר הון אנושי מגוון ויצירתי קרבה לכביש 6 רבע שעה מערד, חצי שעה מב"ש יישוב מתחדש-אוכלוסיה צעירה עם מוטבציה לקליטה

האתגרים בקידום צמיחה דמוגרפית – חמש שנתית :

- התאמת תשתיות החינוך והתרבות – לקליטת משפחות צעירות והגדלת מספר הילדים.
- יצירת פתרונות לתחבורה ציבורית ופרטית ליישוב.
- אישור סופי של תכניות הפיתוח.
- הסרת איום פרויקט הטורבינות רוח.
- יצירת מערך ניהול יישובי עצמאי.

יישובי סדום - עין תמר ונאות הכיכר

בכיכר סדום שני יישובים סמוכים - נאות הכיכר ועין תמר, השוכנים בדרום ים המלח, תושבי הכיכר מתפרנסים בעיקר מחקלאות, תיירות וכשכירים.



חקלאות

בכיכר 64 חקלאים פעילים, חלקם מגדלים תמרים בלבד, וחלקם ירקות תמרים ותבלינים, בשתי עונות גידול עיקריות סתיו ואביב. יתרונות מזג האוויר החם, מאפשרים לחקלאים תנובה המקדימה להגיע לשוק לייצוא.



פירוט הגידולים בכיכר:

- 2,250 דונם תמרים
- 900 דונם תבלינים
- 700 דונם מלון סתיו
- 600 דונם מלון אביב
- 2,000 דונם אבטיח אביב
- 60 דונם קישואים
- 60 דונם עגבניות וחצילים
- 70 דונם אספרגוס
- 500 דונם פלפל

תיירות

בשנים האחרונות התפתח מאוד ענף התיירות הכפרית בכיכר, כשיותר ויותר משפחות פתחו חדרי אירוח ברמות שונות, לצד שלושת החאנים הוותיקים ואומני הכיכר הפעילים מזה תקופה ארוכה. כיום יש בכיכר כ-58 חדרי אירוח ושלושה חאנים, אטרקציות כמו: טיולי ג'יפים וסיורים חקלאיים ואומנים, וכן אפשרויות הסעדה שונות.

יישובי הכיכר משלבים בין נוף וטבע ייחודים (צפרות), שלווה ותיירות חקלאית מגוונת. בשנים האחרונות שולטו מסלולי הטיול והמעיינות הקרובים ליישובים וכן הוקם פארק אקולוגי שישמשו כנקודת התכנסות ויציאה מתוך הכיכר למסלולים ואטרקציות. להלן מיפוי כלל התיירנים:

שם העסק	מייל	טלפון
צימרים בנאות הכיכר		
מלח הארץ	madmonybatya@gmail.com	050-7594828
בלפר בכיכר	michalbelfer@gmail.com	052-5450970
צימר של פנינה	pninato258@gmail.com	08-6555107
בצל תמר	tamimesalem@walla.com	050-5450585
גורדון, צימר בוטיק	info@deadsearooms.com	054-5883566
הבית של קורין	kornshome@gmail.com	050-6800545
מלכה כרכום	malkacarcom@walla.com	052-3205770
אצל רחל	rachelmedini@gmail.com	050-7569794
סייקל אין+ הצימר של אסתי	esteeuzi@zahav.net.il	052-8991146
וילה מצחיקולה	barakhorwitz@gmail.com	052-8666062
לפי במדבר	ike243@gmail.com	050-7586885
אורי במדבר-משפ' ליונביץ'	momolev123@gmail.com	052-2621757
אצלנו בחצר	Sima@ma-tamar.co.il	050-7355349
שחר המדבר	etyhev@gmail.com	050-5526164
צימר במרכז הכיכר (דליה זגורי)		
סה"כ צימרים בנאות הכיכר		
חאן שקדי	shkedi.campodge@gmail.com	052-2317371
פאטה מורגנה	fatamk@gmail.com	050-3445746
קמפינג נאות	esteeuzi@zahav.net.il	052-8991147
סה"כ חאנים בנאות הכיכר		
צימרים בעין תמר		
מול אדום	muledom@gmail.com	052-3951095
נועם ונופש	motinir@zahav.net.il	052-8991143
נוף תמר	yairbd1@netvision.net.il	052-8868632
אתנחתא	nodsdor@gmail.com	052-8991173
הפינוקים של רחי	rozi555@walla.com	052-3666719
צבעי המדבר	abudi32@walla.co.il	050-8877836
פרח במדבר	kobiliron@walla.co.il	052-6682688
דארי		052-4328676
בצל ההר	sariggafen@bezeqint.net	052-3868959
הבית על הגבעה		
סה"כ צימרים בעין-תמר		
אומנים, סדנאות, הרצאות ואטרקציות		
גלרינה-אמנות מחומרי מחזור וסדנאות	r190948@hotmail.com	052-4260488
זו'זו'-אמן מתכת-רהיטים גופי תאורה ועוד	mail@jojo-art.com	052-2964677
רקפת- אמנות מחומרי מחזור וסדנאות	nodsdor@gmail.com	052-8991173
מוריה-תכשיטי כסף וגולד פילד	ayasq@walla.co.il	050-4260792
אסתי ברק-קרמיקה,גלריה וסדנאות	estee.bk@gmail.com	052-8991147
קארמה-תכשיטי מקרמה-עירית כנפו	knafo884@gmail.com	052-8991149
החצר של אסף-מחזור הפצים,עץ ומתכת	madmony@gmail.com	050-7355345
דינה רגב-תכשיטים,קיפולי נייר מיוחדים	danalregev@gmail.com	050-9512960
אתי אברוטין-מעצבת בזכוכית ועוד	etash1835@walla.com	052-5450518
דורית בן-עיון - גרפולוגיה		052-2714010
ברק הורוביץ-טיולי ג'יפים,והפקות	barakhorwitz@gmail.com	052-8666062
רו צבר - מדרוך טיולים בעברית ואנגלית	raz.zabar@gmail.com	052-3687442
האיכר בכיכר - משה מדיני-חממה וסיורים חקלאיים	rachelmedini@gmail.com	050-7802672
מלח הארץ-בתייה-סיורים חוויתיים	madmonybatya@gmail.com	050-7594828
סייקל אין-השכרת אופניים וייעוץ	esteeuzi@zahav.net.il	052-8991146
ג'ני אבן - סיורי חקלאות בעברית, אנגלית ורוסית	muledom@gmail.com	052-3951095

תחבורה



תחבורה ציבורית דלה – פעמיים ביום.

חינוך



ילדי היישובים, נהנים מחינוך ביישוב בגילאי הגן, ומבית הספר היסודי בנווה זהר והתיכון בעין גדי. לאור צפי הקליטה בשני היישובים יש צורך לבחון לעומק את יכולת מוסדות החינוך לקלוט את מספר הילדים הגדל.

תוכניות פיתוח:



- הרחבת המו"פ החקלאי ושילובו כחלק מאטרקציות התיירות.
 - השקעות של רשות ניקוז.
 - הסדרת ניקוז בטיילת המושבים : לפני ביצוע השקעה של 180 א' ש.
 - ייצוב מדרון עין תמר הישנה : השלמת תכנון מפורט, קידום חוזה מימון מול המועצה, אומדן 600 א' ש.
 - פיתוח פארק מבואת נחל אמציה בשותפות עם חכ"ל תמר : עדכון תכנון, קידום חוזה מימון מול המועצה ושותפים כמו קק"ל, רט"ג ומשרד החקלאות, גיוס משאבים, אומדן 8 מ' ש.
 - פיתוח נופי באזור "הליסטר": בחינה מקדמית עם המושב והנדסה.
 - הסדרת מעברי מים בציר הבטי"ש בנחל ערבה : ביצוע השנה, אומדן 4 מ' ש.
- תוכנית מתאר כיכר סדום – תכ' מספר 67/100/02/10
 - התוכנית הופקדה בתנאים. הפקדה בפועל מותנה באישור נספח שימור ע"י יועצת שימור מהוועדה המחוזית והטמעה של ההנחיות בתוכנית. צפי- טווח קצר.
 - תוכנית מפורטת מס' 299/03/10 הרחבת היישובים נאות הכיכר ועין תמר
 - בשלב השלמת הנספחים, הגשה לוועדה המחוזית לפני דיון להפקדה. התוכנית תאפשר הרחבת היישובים, קליטת משפחות אשר יעסקו בתחום התיירות וקליטת משפחות לא מתחומי ההתפרנסות המסורתיים, פיתוח אטרקציות תיירותיות ותעשייה זעירה, להלן פירוט היחידות המוצעות בתוכנית :

- עין תמר

54 יחידות מגורים א' של דונם.

32 יחידות מגורים כפרי 2 דונם למגרש 2.5 יח"ד לנחלה = 80 יח"ד.

68 יחידות מגורים כפרי 1.2 דונם למגרש 1.5 יח"ד לנחלה = 102 יח"ד.

6 יחידות מגורים כפרי 0.8 דונם למגרש 1 יח"ד לנחלה = 6 יח"ד.

סה"כ: 188 יח"ד.

סה"כ כללי לעין תמר- 242 יח"ד.

- נאות הכיכר

32 יחידות מגורים א' של דונם.

100 יחידות מגורים כפרי 1.2 דונם למגרש 1.5 יח"ד לנחלה = 150 יח"ד.

5 יחידות מגורים כפרי 0.8 דונם למגרש 1 יח"ד לנחלה = 5 יח"ד.

סה"כ: 155 יח"ד.

סה"כ כללי לנאות הכיכר- 187 יח"ד.

- עדכון מצב תכנוני באזור המגורים בנאות הכיכר 656-0306589

תכנית עברה את תנאי סף במחוזות, בשלבי בדיקה.

- תוכנית מס' 7/109/03/10 עין תמר הוותיקה

תוכנית בשלב התיקונים, תאפשר פרצלציה ופיתוח תיירותי.

נאות הכיכר

נאות הכיכר מושב בדרום ים המלח, אחד משני יישובי כיכר סדום.

נאות הכיכר יושבה לראשונה בשנת 1959 כחוות בוקרים, לאחר מכן כהיאחזות נח"ל. הגרעין החדש של נאות הכיכר עלה לקרקע ביוני 1970 במסגרת האיחוד החקלאי.

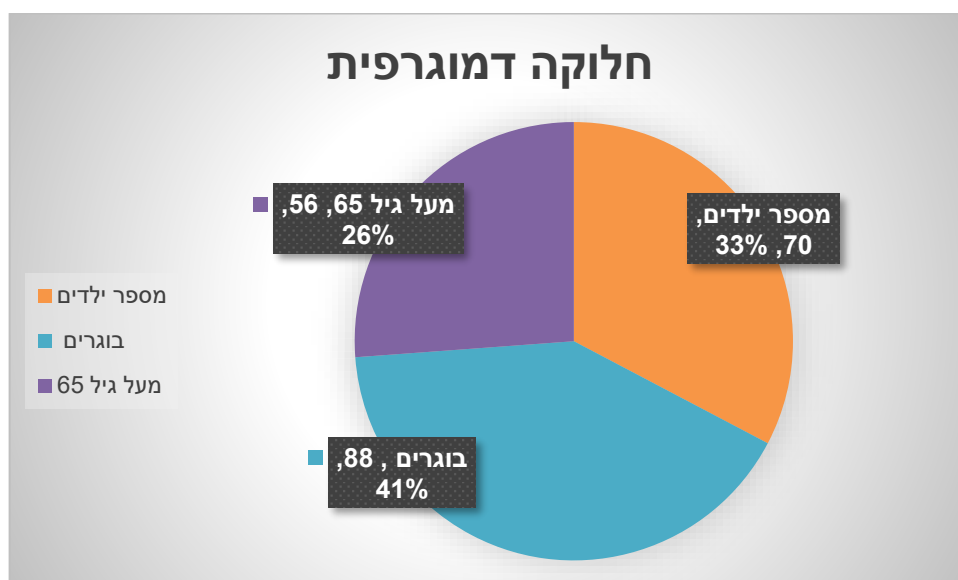


תושבי המושב עוסקים בחקלאות בענפים שונים: מלונים, אבטיחים, תמרים, תבלינים, בתיירות, באומנות וכשכירים (ראה פירוט בכיכר סדום).

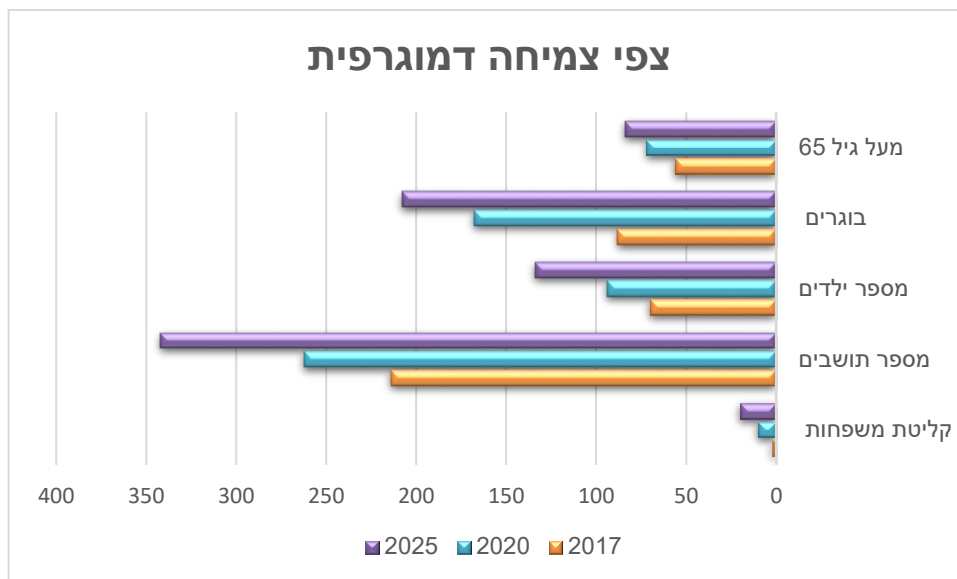


דמוגרפיה

היישוב מונה 70 משפחות 214 תושבים, 26% מהבוגרים ביישוב הינם מעל גיל הפנסיה, ועוד 28 תושבים יגעו לגיל פנסיה בעשור הקרוב.



על פי קצב הצמיחה המתוכנן עפ"י הנהלת היישוב



2025	2020	2017	
20	10	2	קליטת משפחות
342	262	214	מספר תושבים
134	94	70	מספר ילדים
208	168	88	בוגרים
84	72	56	מעל גיל 65

לאור התבגרות דור המייסדים, יש צורך לתת משקל הן לתעסוקה ופרנסה בגילאי גיל הזהב, והן לנושאי הבריאות הרווחה והפנאי. היכולת לתת שירותים תומכים ביישובי הכיכר לגיל הזהב יאפשר לשמר גם את המשפחות שהן דור הבנים ביישוב, בקרבת הוריהם.

פרנסה ותעסוקה- נאות הכיכר

15 תושבים – חדרי אירוח , 3 חאנים ,
הסעדה ואטרקציות



מיעוט תושבים מועסק בתעשייה:
1 תושבים כיכר סדום – מלונות



27 מהתושבים – שכירים
במקצועות שונים

ייעוץ ושירותים 1



20% כ 15 משפחות –
חקלאות קלאסית (ירקות)
כ 40% 30 משפחות – תמרים



תיירות

במושב כ-15 תושבים המפעילים צימרים וחדרי אירוח ושלושה חאנים לקבוצות, כמו כן מספר אטרקציות מדריכי סיורים חקלאיים ואומנים שונים. אורחי הצימרים והחאנים, יכולים לעשות שימוש גם בבריכה היישובית. רשימה מפורטת בפרק על כיכר סדום.

חקלאות

תושבי נאות הכיכר עוסקים בחקלאות באופן פרטני על פי הפירוט לעיל, וכן מחזיקים יחד במטע תמרים משותף ובית אריזה בשם- כיכר התמר.





מבנה	שימוש	אחזקה
גן ילדים אשל	חינוך	מועצה
גן ילדים תמר	חינוך	מועצה
מועדון פיס לנוער במרכז קהילתי	תרבות	מועצה
מגרש כדורסל	ספורט	מועצה
מיני פיץ	ספורט	מועצה
בית כנסת	דת	יישוב
מקווה	דת	יישוב
מרפאה- כללית	בריאות	יישוב
מקלט 1	תרבות	מועצה
מקלט 4 (תופים)	תרבות	מועצה
מקלט 2	חירום/ביטחון	מועצה
מקלט 3	חירום/ביטחון	מועצה
מקלט 5	חירום/ביטחון	מועצה
מקלט 6-10	חירום/ביטחון	מועצה
המבצר	תרבות פנאי ומנהלה	מועצה

S.W.O.T

חולשות	איומים	הזדמנויות	חוזקות
<ul style="list-style-type: none"> פער גילאים גדול - אחוז פנסיונרים גבוה אתגרי ענף החקלאות קשיי תקשורת עם המועצה תשתית תחבורתית זבובים ייתושים ריחוק מהעיר עלויות פיתוח תשתית גבוהה חוסר במים לחקלאות חוסר בשטחים לחקלאות קירבה לגבול בית ספר תיכון רחוק - כמעט שעה נסיעה לכל כיוון. יסודי חצי שעה שטחי מגורים השמורים לבנים חוזרים חוסר בבתים לטווח הקצר מז"א קיצוני 	<ul style="list-style-type: none"> חוסר בתשתיות לקליטת המשפחות חוסר בתשתיות לגיל השלישי מושבים בערבה יותר אטרקטיביים 	<ul style="list-style-type: none"> תוכניות פיתוח בשלבים מתקדמים - תוכניות מתאר ותוכניות רשות הניקוז בדיקה מתקדמת לבניית יחידות להשכרה וקליטה עם החברה דרך השלום פתיחת מעבר גבול תוכנית פיתוח לצמ"ד המשלבת בית+עסק (צימרים) 	<ul style="list-style-type: none"> ניהול יציב קהילה סובלנית והטרוגנית- ערבות הדדית מפעל כלכלי משותף - כיכר התמר אפשרות הכנסה מגוונת בו זמנית- חקלאות (שטחים המנבים משכירות)+ תיירות (צימרים), +תעסוקה בתור שכירים+מטע משותף קירבה לים המלח ולטיולים באזור נוף של ים המלח השקעה בתלמיד מהגבוהות בארץ מועצה חזקה כלכלית ותומכת הטבות מס

האתגרים בקידום צמיחה דמוגרפית – חמש שנתית :

- פתרונות דיור לקליטת מתיישבים הן זמניים והן בניית קבע
- אישור התוכניות הסטטוטוריות , אשר יאפשרו בנייה , פיתוח תיירות וחקלאות
- הכשרת שטחי חקלאות , תאפשר קליטת משפחות

עין תמר

מושב עין תמר, עלה על הקרקע ב-1982 ונבנה בסמיכות למושב נאות הכיכר. ב-1998 הועתקו בתי התושבים ליישוב חדש ומרווח.

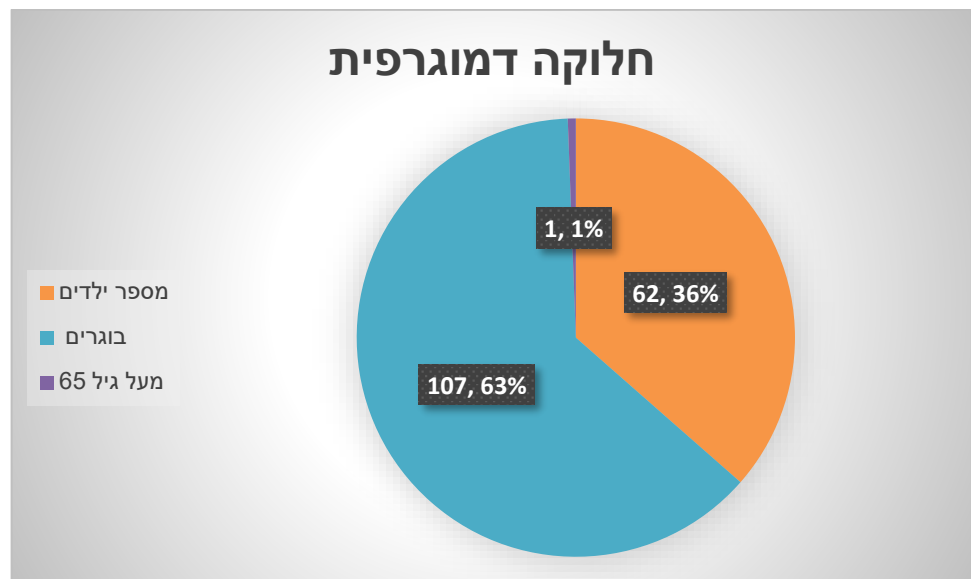
למחצית מרבית המשפחות בית נוסף ביישוב הישן, אשר לאט לאט משנה את פניו והופך לשכונה תיירותית.



דמוגרפיה



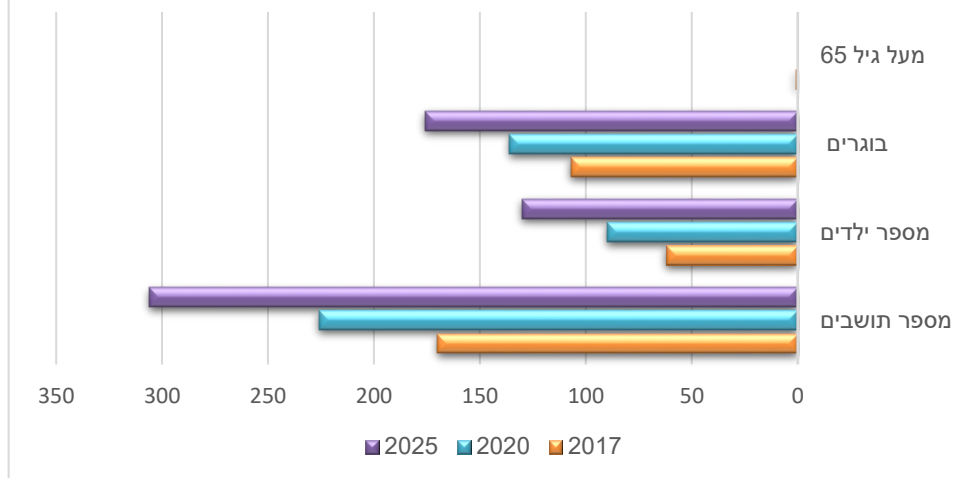
היישוב מונה 170 תושבים (ו-12 חברים שאינם מתגוררים ביישוב).



צפי הצמיחה הדמוגרפית עפ"י הערכת הנהלת היישוב.

בשנים האחרונות עזבו את היישוב 6 משפחות ונקלטו 4 משפחות. צפי הצמיחה הדמוגרפית מביא בחשבון קליטת 6 משפחות בכל שנה בשנים הקרובות, לא נלקח בחשבון עזיבת משפחות.

צמיחה דמוגרפית על פי תכנון הישוב



2025	2020	2017	
20	10	4	קליטת משפחות
306	226	170	מספר תושבים
130	90	62	מספר ילדים
176	136	107	בוגרים
		1	מעל גיל 65

פרנסה ותעסוקה

28 חדרי אירוח
4, אומנים, 2
הסעדה



2 מועסקים
במפעלים
המלח



9 תושבים במועצה – שירותים
12 תושבים -חינוך במועצה
3 תושבים מועסקים בחינוך
בערבה
תושבת 1 - בריאות
תושבת 1 – גרפולוגיה



16 מגדלים
פעילים בתחומי
חקלאות שונים,
13 מגדלי תמרים
בלבד



תשתיות

מצ"ב פריסת מבני הציבור והמבנים העומדים לרשות עין תמר – סה"כ 11 מבנים.

מבנה	שימוש	אחזקה
מבנה מועדון	תרבות	מתנ"ס
מבנה מזכירות	מנהלה	מושב
גן ילדים (פעוטון)	חינוך	מועצה
גן ילדים (תינוקייה)	חינוך	מועצה
מגרש כדורסל מקורה	ספורט	מועצה
מגרש כדורגל	ספורט	ישוב
מרפאת חירום (גן)	בריאות	מושב
חדר רפואי חירום (מזכירות)	בריאות	מושב
מקלט 1 (יחידת חילוץ)	חירום	מועצה
מקלט 2	לא בשימוש	מועצה
חדר כושר (במועדון)	תרבות	מועצה

תוכניות אפשריות לפיתוח:



- תיירות: פרוגרמה לעין תמר הוותיקה.
 - הקמת בריכת ספא- בבריכה הישנה.
 - הקמת מרכז הדרכה- במבנים הציבוריים.
 - ליישוב זכויות בפרויקט צומת הערבה לתיירות.

- חקלאות:
 - הקמת מטע תמרים משותף.
 - שימוש במתקני המדגה (בבעלות חלק ממשפחות עין תמר).
 - שימוש כלכלי לטרנזיט

צמיחה כלכלית אסטרטגית – פיתוח נכסים קיימים



מידגה-חקלאות



מידגה-תיירות



מטע תמרים



בריכת מי מלח



מבני אגודה



טרנזיט

S.W.O.T

איזמים	חולשות	חוזקות	הזדמנויות
<ul style="list-style-type: none"> • חוסר בתשתיות לקליטת המשפחות • חוסר בקרקע לחקלאות. • יישובים בערבה יותר אטרקטיביים למשפחות צעירות 	<ul style="list-style-type: none"> • פרנסה חד גונית -התבססות על חקלאות ותיירות • אתגרי ענף החקלאות • קשיי קליטה ושימור משפחות נקלטות • תשתית תחברתית • אוכלוסייה קטנה (יכול להיות חולשה ולא חוזק) • צמוד ליישוב גדול יותר. • בית ספר תיכון רחוק- כמעט שעה נסיעה לכל כיוון. יסודי חצי שעה • יישוב ישן הדורש תשומות ניהוליות. • אין אפשרות לבנות צימרים בסמוך לבית • קירבה לגבול • זבובים • יתושים • מד"א קיצוני 	<ul style="list-style-type: none"> • נכסים משותפים • אוכלוסייה צעירה • קירבה לים המלח ולטיולים באזור • נוף של ים המלח • השקעה בתלמיד מהגבוהות בארץ • מועצה חזקה כלכלית ותומכת • הטבות מס 	<ul style="list-style-type: none"> • תיירות: פרוגרמה לעין תמר הוותיקה ◦ הקמת בריכת ספא- בבריכה הישנה. ◦ הקמת מרכז הדרכה- במבנים הציבוריים. • הקמת מטע תמרים משותף. ◦ שימוש במתקני המדגה (בבעלות חלק ממשפחות עין תמר). ◦ שימוש כלכלי לטרנזיט ◦ פתיחת מעבר הגבול • תחנת זהר

האתגרים בקידום צמיחה דמוגרפית – חמש שנתית :

- השלמת התוכניות הסטטוטוריות, אשר יאפשרו פיתוח תיירותי וחקלאי וקליטת משפחות .
- הכשרת שטחים חקלאיים לקליטת משפחות .
- יצירת חוסן קהילתי , יציבות הנהגתית ונהלי קליטה .

נווה זהר - יישוב קהילתי

היישוב נוסד ב-1964, שוכן במרכז שטח המועצה ועתיד להיות המרכז הקהילתי של המועצה.

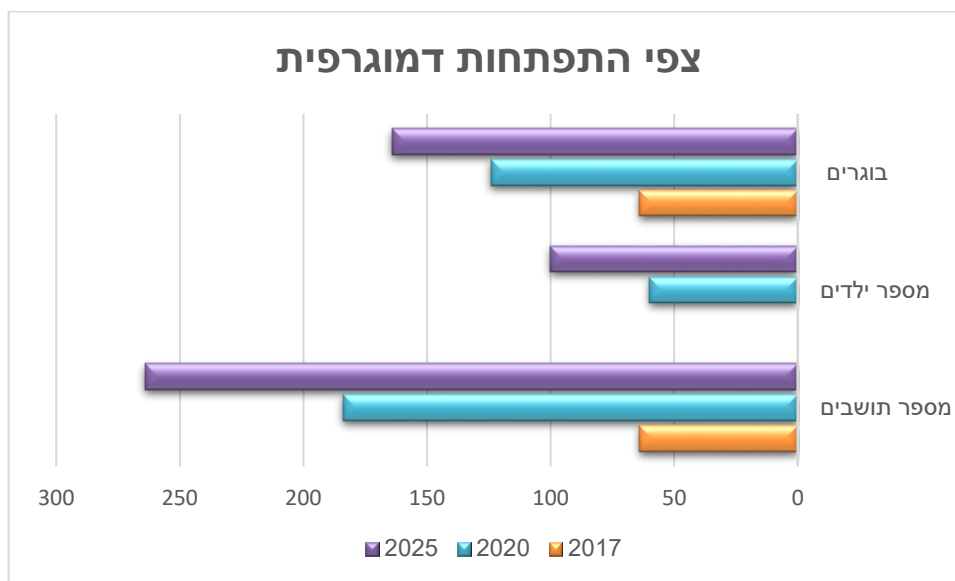


ביישוב מתגוררות 20 משפחות 64 תושבים, העוסקות בעיקר בתיירות, כיום ל-13 משפחות יש חדרי אירוח ברמות שונות. בסמוך ליישוב שוכנים מבני המועצה ומבנה בית הספר היסודי.

היישוב נמצא בפיתוח קהילתי ותיירותי משמעותי- שוקו 67 מגרשים עם אופציה להקמת 2-3 יח"ד נופש בכל מגרש ומתקיים דיון לפיתוח 80 יח"ד נוספות.



דמוגרפיה



2025	2020	2017	
20	10	20	קליטת משפחות
264	184	64	מספר תושבים
100	60		מספר ילדים
164	124	64	בוגרים

תחבורה



תחבורה לאזור – בנווה זהר עוצרים גם הקווים הנוסעים מאילת לירושלים וגם הקווים מתל אביב ומבאר שבע, לכן יחסית לשאר יישובי המועצה יש יותר אפשרויות תחבורה.

מבני ציבור קיימים



מבנה	שימוש	אחזקה
מקלט 1-5	חירום/ביטחון	מועצה
מועדון	תרבות ופנאי	מועצה
בניין יסודי	חינוך	מועצה

S.W.O.T

איזמים	חולשות	הזדמנויות
<ul style="list-style-type: none"> • לכידות חברתית ○ שילוב האוכלוסייה ○ הוותיקה והחדשה. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ אין וועד מייצג. ○ מזג אוויר קיצוני ○ התבססות על תירות בלבד 	<ul style="list-style-type: none"> • שיווק מגרשים עם אופציה ליחידות נופש תיירותיות. • הקמת מלון 150-200 חדרים ושטח מסחרי בכניסה לישוב על ידי יזם פרטי. • השלמת טיילת המלונות על ידי חל"י עד הישוב. • בית היוצר- שיפוץ האתר למלונות ומסעדה- נמצא בבדיקה על ידי יזם פרטי והחברה הכלכלית. • קרבה לבית הספר היסודי ומתקני המועצה- תומך בקליטת משפחות. • הטבות מס

האתגרים בקידום צמיחה דמוגרפית – חמש שנתית :

- השלמת תוכניות הפיתוח ליישוב ואכלוסו .
- יצירת קהילה והנהגה מקומית, תוך מתן מקום לתושבים הוותיקים והחדשים .

עין חצבה

מושב עין חצבה הוקם בשנת 1960. המושב ממוקם בערבה התיכונה. משתייכים לתנועת "האיחוד החקלאי". במקום מתגוררות 8 משפחות, העוסקות בעיקר בחקלאות. ליישוב גידולים חקלאים המשתרעים על 1,500 דונם, מהם 300 דונם מטעים והיתר גידולי ירקות. בבעלות המושב מתחם מסחרי המשמש מקום עצירה פופולרי, במקום סניף ארומה ותחנת דלק עם חנות נוחות.



תוכניות פיתוח

ליישוב 15 מגרשים לקליטה – 3 דונם לכול מגרש. כרגע אין תכנון לקליטת תושבים.



עין גדי

קיבוץ עין גדי שוכן בסמוך לשמורות הטבע נחל דוד ונחל ערוגות, לחופו של ים המלח, באחת הנקודות היפות בארץ. הקיבוץ עלה על הקרקע ב-1956 ומונה כיום 570 תושבים, מתוכם 213 חברי קיבוץ. חברי הקיבוץ הוותיקים מונים 170 חברים ו-43 חברים הינם במתכונת עצמאות כלכלית. הקיבוץ קולט גם 60 ילדי חוץ בפנימייה הסמוכה לבית הספר התיכון וכן 42 תלמידי מכינת "מלח הארץ".

בתי הקיבוץ עטופים בגן בוטני ייחודי בארץ ובעולם שטיפחו חברי הקיבוץ. פרנסת התושבים מתבססת בעיקרה על תיירות, חקלאות ותעשייה.

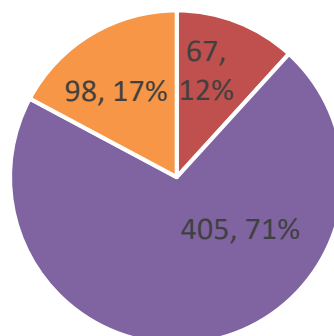


דמוגרפיה

אוכלוסיית הקיבוץ מורכבת מ-570 תושבים, מתוכם 213 חברי קיבוץ. אוכלוסיית הקיבוץ הינה מבוגרת 17% מהתושבים הינם מעל גיל 65 ובעשור הקרוב יצטרפו עוד כ-50 איש לגיל הזהב, להערכתנו יש להעמיק את מיפוי הגיל השלישי ולייצר תחזית עדכנית, על מנת לתת מענה לצרכים הייחודיים של הגיל השלישי הן מבחינת תעסוקה והן מבחינה רפואית.



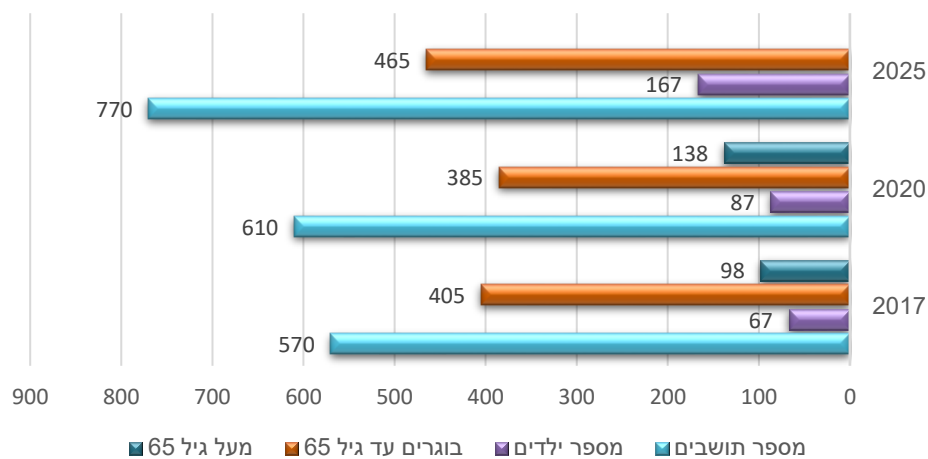
חלוקה דמוגרפית להיום



■ מספר ילדים ■ בוגרים עד גיל 65 ■ מעל גיל 65

להלן תחזית הצמיחה הדמוגרפית :

צמיחה דמוגרפית מתוכננת על ידי הישוב



2025	2020	2017	
40	10		קליטת משפחות
770	610	570	מספר תושבים
167	87	67	מספר ילדים
465	385	405	בוגרים עד גיל 65
	138	98	מעל גיל 65

צפי הצמיחה הדמוגרפית מביא בחשבון קליטת 10 משפחות בשנים הקרובות, לא הבאנו בחשבון עזיבת משפחות.

בעין גדי 216 חברים, מתוכם 43 בעצמאות כלכלית והיתר חברים על פי המודל הישן. ביישוב 150 בתים. כיום 4 משפחות נמצאות בהליך קליטה, וישנם כ-60 תושבי חוץ.

פרנסה

מרבית התושבים עובדים ביישוב עצמו ובסביבתו בעיקר בענפי התיירות. קיבוץ עין גדי שוכן בין שמורות טבע ולמרגלות ים המלח, פנינות טבע והיסטוריה אילו הופכים את האזור מוקד משיכה למטיילים רבים ותיירים. מלבד אתרי התיירות שמפעיל הקיבוץ, ישנם אתרי תיירות נוספים כמו בית הכנסת העתיק, בית הספר שדה ואכסניית הנוער של אנ"א, 6 חדרים צימרים פרטיים וחדר פרטי אשר הוקם על ידי יזמים צעירים מעין גדי, אשר משלמים את מגוון אפשרויות הלינה והטיול באזור.

קיבוץ עין גדי וכן כל מתחמי התיירות הפועלים באזור ניזוקו משמעותית מתופעת הבולענים. תופעה זו יחד עם נסיגת מפלס הים מהווים עננה על הענף העיקרי של פרנסת הקיבוץ.

בבעלות קיבוץ עין גדי מלון וספא יוקרתי, וכן שותפות עם יזם פרטי בחמי עין גדי. בשנים האחרונות הוקמו בקיבוץ ביזמות פרטית של החברים צימרים – כיום פועלים 5-6 יזמים בתחום. כמו כן מספקים חלק מהחברים והתושבים הסעדה, סדנאות אומנות וחוויות מקומיות כחלק מההיצע התיירותי.

בקיבוץ גן בוטני ייחודי, אשר פתוח למבקרים לסיורים עצמאיים ולסיורים מודרכים, ומרכז לסדנאות איכות הסביבה המעביר סדנאות לקבוצות ותלמידים.

הקיבוץ גם מפעיל את אתר הכניסה לשמורת נחל דוד – אותה פוקדים עשרות אלפי מטיילים בשנה.

להלן תיאור ענפי התיירות של הקיבוץ:

מלון עין גדי

המלון כולל 166 חדרים בהם חדרים סטנדרט וחדרי בוטיק. המלון מציע לאורחיו שלל אטרקציות: מעיינות טבעיים, ספא מודרני, בריכת שחייה יפיפייה, טיולים בכל עונות השנה וטבע פראי ואקזוטי. המלון מציע אפשרויות לינה ופעילויות למגוון מבקרים, מחדרים יוקרתיים ועד חדרים סטנדרט, כך שכל אורח יכול לתכנן חופשה המותאמת לצרכיו ולרצונותיו.

הספא החדש במלון עין גדי בנוי על צלע הר ומשקיף על נוף קדומים יפיפה המאפשר לטבע לחדור ולהפוך לחלק מחוויית הטיפול. האוויר הרווי חמצן וברום, השקט, המים הטהורים ומי ים המלח העשירים במינרלים הופכים את הספא במלון עין גדי למקום מושלם לטיהור הגוף והנפש.

אחוזי התפוסה של המלון עומדים 68% בממוצע, מרבית האורחים הינם מקומיים וכמו כן מגרמניה, דנמרק וצרפת.

המלון מארח קבוצות רבות לחופשות ולכנסים, במלון 3 אולמות כנסים עבור 45-550 איש, וכמו כן אולם ספורט ובריכה מחוממת.

"באובר"- בר, מסעדה בית קפה אשר מציע ארוחות חלביות קלות, שתייה חמה וקרה ושתייה חריפה. הבאובר פתוח מדי יום בין השעות 01:00-10:00 ומגיעים אליו אורחים רבים גם כאלה אשר אינם אורחי המלון, תיירים המבלים באטרקציות התיירותיות באזור.

כמו כן, בסמוך למלון עין גדי נמצאת מסעדת המלון, מסעדת שף בעלת מטבח עשיר. בזמני הארוחות מתקיימות הסעות מלובי המלון למסעדה.

בשנת 2013 השלים הקיבוץ השקעה של 20 מ' ש"ח בשדרוג המלון, הוספת חדרי מלון והקמת ספא מהיפים בארץ.

עין גדי סי אוף ספא

מתחם חמי עין גדי Sea Of Spa מרחצאות גופרית כולל שש בריכות של מים תרמו מינרליים חמים המגיעים לאתר היישר מבטן האדמה; מרכז טיפולים ובו שפע טיפולים מפנקים, ביניהם פילינג ממלח ים המלח, חבישות בוץ שחור ועוד; בריכת מים מתוקים (בק"ץ); פינה למריחת הבוץ השחור המפורסם בתכונות הריפוי שלו; חוף ים מסודר ונוח, ורכבת המסיעה את האורחים מן המבנה המרכזי לים וחזרה.

הספא מציע שירותים נוספים כגון חנות קוסמטיקה גדולה המציעה ממיטב מוצרי הקוסמטיקה מים המלח; בית קפה המשקיף לנוף המרהיב של הרי מואב ומסעדה המגישה ארוחות ביתיות ובריאותיות. כמו כן ניתן לערוך באתר אירועים פרטיים הכוללים שימוש בבריכות התרמו מינרליות, ארוחה במאהל הבדואי, רחצות ליליות, ריקודים ועוד.

לספא מגיעים הן תיירים מקומיים (40%) והן תיירים מחו"ל (60%). למקום מגיעות קבוצות רבות לנופש ספא מרוכז של מס' ימים.

הגן הבוטני

הגן הבוטני של קיבוץ עין גדי מכיל מגוון עשיר של צמחים, מקומיים וכאלה שהגיעו מיבשות אחרות ומאזורי אקלים שונים. הגן הבוטני הוקם על ידי חברי הקיבוץ בעבודה מאומצת ומלאת אהבה, וכיום הוא מהווה נווה מדבר ייחודי ויפיפה במקום הנמוך ביותר בעולם.

הגן הבוטני, הפתוח לסיורים של יחידים וקבוצות, מכיל צמחיה מגוונת ועשירה המגיעה מיבשות שונות ויוצרת נווה מדבר ייחודי, המבליט את ניצחון המים והחיים על צחיחות המדבר.

הגן הייחודי מושך קבוצות רבות של תיירים, אשר מגיעות לסיורים מודרכים או עצמאיים.

שמורת נחל דוד

עין גדי, נחל דוד ונחל ערוגות הן שכיות חמדה מקסימות בנוף של מדבר יהודה. במקום ניתן למצוא מעיינות זורמים, בית כנסת עתיק, מקדש מהתקופה הכלקוליתית, יעלים, שפנים ונוף יפה.

ישנם מספר מסלולים אפשריים, ברמות קושי שונות, ממסלולים קלים מאוד ועד מסלולים למיטבי לכת. כמו כן ישנה אפשרות לטבילה במים בימים חמים.

לאור חשיבותה וייחודיותה של שמורת עין גדי - נווה מדבר בים המלח, הגישה לשמורה הינה מסודרת, בתשלום ומוגבלת בזמני הכניסה - זאת כדאי לאפשר לבעלי החיים הרבים בשמורה ליהנות גם הם מהטבע שהוא ביתם. הביקור בעין גדי נחשב ביקור חובה לאוהבי הטיוולים בארץ.

האזור עמוס במיוחד בעיקר בסופי השבוע ובחגים כאשר מס' הכניסות היומי ביום עמוס יכול להגיע ל-3,000 מבקרים ויותר, למעלה מ 471 א' מבקרים בשנה.

כחלק מענף התיירות פועלת גם יחידת החילוץ של עין גדי שהינה שם דבר ופועלת כולה בהתנדבות, יחידה זו תורמת לחיזוק המותג התיירותי של עין גדי.



תעשייה

לקיבוץ עין גדי שלושה מפעלי תעשייה:

- מפעל המים המינרלים בשותפות שווה עם חברת יפאורה. במפעל הושקעו 70 מ' ש"ח והוא נבנה כך שישמור על ערכי הטבע.
- עין גל – מפעל הנותן פתרונות הנדסיים וייצור מוצרים מפוליתראן.
- מסגריית עין גדי – מתמחה בעיקר בייצור פתרונות לעבודה בגובה.

להלן התפלגות התעסוקות בקיבוץ חברים ושכירים, מתוך הטבלה (1ה) עולה כי 35% מסך המשרות בענפים השונים מאוישות על ידי חברי הקיבוץ או תושבים, מה שמאפשר התפתחות לחברי הקיבוץ ואופציות התפרנסות לתושבים חדשים, גם הטבלה השנייה המפרטת את מגוון התעסוקות הקיימות בקיבוץ מעבר לענפים ובענפים מעידה על כך שיש מקום רב להתפתחות ופרנסה לחברי ותושבי הקיבוץ, וכן שאין בקרב חברי הקיבוץ עתודה ניהולית. להערכתנו יש לתת מקום בתוכנית העבודה לבניית עתודה ניהולית.

כרגע אין בידי הנהלת הקיבוץ מידע לגבי תעסוקות החברים העצמאים בקיבוץ. **אנו ממליצים למפות גם את תעסוקת החברים העצמאים**, על מנת שאפשר יהיה לייצר פלטפורמות המעודדות יזמות ושיתופי פעולה.

כמו כן לא מופו כל נותני השירותים לקיבוץ כמו עורכי דין ויועצים, אשר גם להם ניתן לייצר חלופות מקרב תושבי הקיבוץ ונקלטים חדשים.

ענפים	שכירים	חברים	סך המשרות
מלון	40	15	55
חינוך	18	3	21
כלבו	4	1	5
מטבח משק	9	2	11
נוי	3	5	8
מוסך	1	3	4
נחל דוד	6	1	7
עין גל	6	5	11
מסגריה		3	3
הנהח"ש	2	5	7
חקלאות מים		6	6
כללי			
סך הכול	89	49	138

תושבי וחברי עין גדי, מאיישים משרות			בריאות
	1		רופא כללי
	1		רופא שיניים
	1		סייעת
2	2		אחות
			כללי
1	1		אחראי מכבסה
1	1		תאבורה
	3		אנשי צוות לכולבו
2	4		עובדי חצר ונוי
1	6		איש אחזקה כללי (כולל עין גל, מלון, קבוץ) ש.ג.
4	4		
	2		חרט - עין גל
	5		אנשי ייצור - עין גל
2	2		מסגר
2	2		חשמלאי
6	2		חקלאות ומים
1/2	1		מוסכניק
1	1		מחשוב
1	1		תקשורת
4	1		הנהח"ש
			תיירות
	1		מנהל מלון
	1		מנהל כספים
	1		רואה חשבון
	3		עורך דין לנושאים שונים
	1		כלכלן
	1		מנהל שיווק- (כולל מלון, עין גל...)
	2		מנהל קבלה
	3		מנהל אתר
	2		מסעדן
	1		מנהל מזון ומשקאות
משתנה	15		מלצרים ומנהלי משמרת
משתנה	3		ניהול זוטר במלון ואטרקציות תירותיות
			חינוך
1	1		מנהל פנימייה
4	5		מדריכים
	1		עובדת סוציאלית
1	2		גנת
	5		מטפלת מוסמכת
	1		יועצת חימוכית
משתנה	10		מורים ליסודי בכל המקצועות כמעט
משתנה	15		מורים לתיכון בכל המקצועות כמעט
	1		מנהל ליסודי
	1		מנהל תיכון
1	1		רכז נוער
34.5	118		פוטנציאל משרות בעין גדי

חקלאות



לקיבוץ 290 דונם של מטעי תמרים, שנסקלת האפשרות להחלפתם למטעי מנגו.

תחבורה



לקיבוץ עין גדי, יש שני קווי אוטובוס ליישוב אחד מירושלים ואחד מבאר שבע, העוברים ביישוב בין 3-4 פעמים ביום.

חינוך



חינוך לגיל הרך – פנים יישובי.

חינוך יסודי – בבית הספר האזורי בנווה זוהר.

חינוך על יסודי – בעין גדי ממוקם בית הספר התיכון המשמש את כלל ילדי המועצה.

פנימייה – הקולטת מידי שנה כ-60 ילדים.

מכינה קדם צבאית – בכל שנה קולטת המכינה כ-50 צעירים לתוכנית חינוכית, החניכים משולבים בפעילות ההתנדבות בקיבוץ.

חזון



מצ"ב חזון עין גדי כפי שגובש על ידי הנהגת הקיבוץ.

קיבוץ עין גדי הינו קיבוץ רב דורי המאפשר לחברים בו, לחיות ולפעול כחלק מקהילה פעילה ויוזמת בתחומים שונים. קהילה התורמת לעצמה, לחבריה ולאחרים.

בקיבוץ עין גדי מתקיימים בהרמוניה חוסן כלכלי, ערבות הדדית, רווחה, איכות חיים, חיי חברה, תרבות וחינוך פעילים.

תוכניות לפיתוח :



- העתקת מפעל אהבה לקיבוץ עין גדי – יכול לשמש מנוף להגדלת מספר המבקרים ביזמויות הפרטיות, בגן הבוטני ובענפי התיירות.
- הרחבת היישוב – בנייה בשכונת הכדורגל – אישור התוכניות באחריות הקיבוץ – 40 יחידות דיור.
- שדרת התיירות – מהכניסה לקיבוץ ועד המלון – טיפוח השדרה ופלטפורמה ליזמויות.
- פיתוח היאחזות עין גדי בשיתוף עם הרט"ג, יצירת שבילי טיול וחיבור בין השמורה בית הכנסת וההאחזות.
- מבואה בבית ספר שדה .
- הקמת חניון לילה ע"י הרט"ג.
- חמי עין גדי – הרחבה שטחי מסחר, תחנת דלק – פיצוי בולענים.

חולשות	איומים	הזדמנויות	חוזקות
<ul style="list-style-type: none"> • פרנסה חד גונית הנשענת על תיירות • הזדקנות האוכלוסייה • מחסור בכ"א ניהולי • תשתית תחבורתית • מזג אוויר קיצוני • בית ספר יסודי מרוחק • ריחוק גיאוגרפי - פריפריה 	<ul style="list-style-type: none"> • חוסר בתשתיות לקליטת המשפחות • ירידת מפלס ים המלח והבולענים 	<ul style="list-style-type: none"> • קידום תוכניות לבניית שכונת הכדורגל - קליטה . • מיזמים תיירותיים בשותפות • העתקת כביש 90 • העתקת מפעל אהבה • הסדרת נושא הצימרים בקיבוץ • מכון המחקר 	<ul style="list-style-type: none"> • לכידות חברתית • מיקום בים המלח - המקום הנמוך בעולם! , אקלים , קרבה לשמורות טבע ומורשת • מיתוג - עין גדי שם חזק • אירועי תרבות מגוונים. • חיים בגן בוטני • הטבות מס

האתגרים בקידום צמיחה דמוגרפית – חמש שנתית :

אישור תב"ע בדגש מגורים וחלופה תעסוקתית- תיירות

- אישור התוכניות הסטטוטוריות לבניית שכונת "הכדורגל" .
- הרחבת שלב ב' של חיק הטבע, הכשרת דירות בשכונה א'
- בניית עתודה ניהולית .
- קידום הפרויקטים כלכליים (העתקת מפעל אהבה , פיתוח חמי עין גדי וכו') .

מיפוי ונתונים – מועצה אזורית תמר

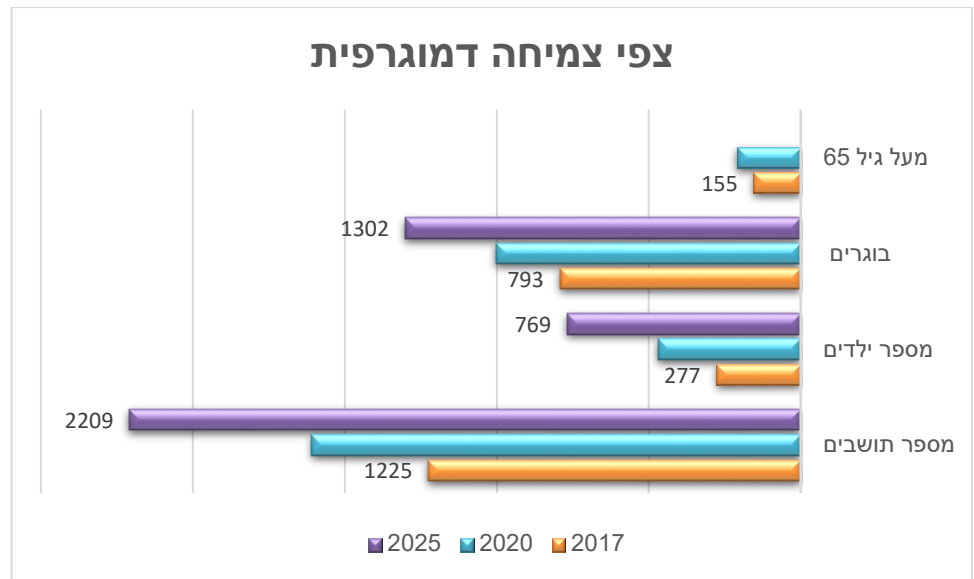
מועצה אזורית תמר שוכנת על גדות ים המלח הדרומי ומשתרעת על שטח של כ-1,580,000 דונם בשטחה אוצרות טבע מהיפים בישראל ובעולם, מחצבים וחקלאות מתקדמת.

המועצה נוסדה במאי 1956 ובה יישוב ראשון אחד - קיבוץ עין גדי. מאז ועד היום הוקמו בשטחה 5 יישובים נוספים: נאות הכיכר, עין חצבה, עין תמר, נווה זוהר והר עמשא הזוכים להרחבה וקליטה ענפה בשנים האחרונות. כיום, מתגוררים ביישובי המועצה האזורית תמר כ-1,225 תושבים.

מועצה אזורית תמר הינה אחד מיעדי התיירות הפופולריים בישראל עבור תיירים מהארץ והעולם. הודות לכך מהווה ענף התיירות מקור פרנסה עיקרי לתושבי האזור, זאת לצד חקלאות מתקדמת ותחום התעשייה שהתפתח רבות בשנים האחרונות ומהווה מקור הכנסה מרכזי למועצה.

תפקידה המרכזי של המועצה האזורית תמר לצד אספקת השירותים הכוללת עבור תושביה ומאות אלפי התיירים העוברים ושוהים בתחומה, הוא הגנה ושמירה על פלא הטבע המרכזי בתחומה – ים המלח ואוצרותיו.





(הפער בין מספר התושבים שהועבר על ידי היישובים, לזה המופיע במשרד הפנים, הינם תושבים רשומים וחברים באגודות, אשר אינם מתגוררים באזור).

כל יישובי המועצה נמצאים בתהליכי הרחבה בשלבים שונים, כמו כן קיימת תוכנית עתידית להקמת 4 יישובים קהילתיים בני 500 משפחות כול אחד במבואות ערד, אשר השתייכו לתחומי המועצה – אנו מעריכים כי תוכניות אילו יתממשו בעוד כעשור. הקמת יישובים אילו ישנה את המאזן הדמוגרפי במועצה ואת משקל הכובד של הפעילות הקהילתית. לאור צפי ההתרחבות בכל אחד מן היישובים ותכנון הקמת 4 היישובים במבואות ערד (פירוט מעלה), תעמוד המועצה בפני מספר אתגרים עיקריים בטווח הקצר.

אתגרי הצמיחה הדמוגרפית במועצה:

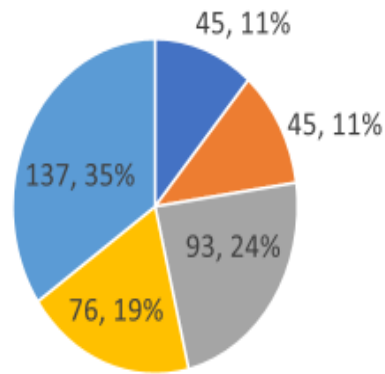
- מתן שירותים ברמה הניתנת כיום בפיזור גיאוגרפי ניכר, ויצירת קהילה אזורית.
- אתגר הגיל השלישי – דאגה לשירותי תמיכה בריאותית בבית, תעסוקה ופנאי בכיכר סדום ובעין גדי.
- אתגר הרחבת מערכת החינוך ומציאת פתרונות חדשניים למתן מענה ליישובים המרוחקים בעיקר בחינוך הבלתי פורמלי.

החינוך במספרים



חינוך לגיל הרך – בישובים
חינוך יסודי – קריית החינוך בנווה זהר
חטיבת ביניים ותיכון על יסודי – עין גדי

מערכת החינוך - חלוקת התלמידים



- כמות ילדים בגנים
- כמות ילדים בבית הספר ז-ט
- כמות ילדים בבית הספר א-ו
- כמות ילדים בבית הספר י-יב

להלן פירוט הנתונים :

45	כמות ילדים במעונות
45	כמות ילדים בגנים
93	כמות ילדים בבית הספר א-ו
76	כמות ילדים בבית הספר ז-ט
137	כמות ילדים בבית הספר י-יב
103	כמות ילדים בתנועות נוער
130	כמות ילדים בחוגים
83.0%	שיעור זכאים לבגרות תשע"ד
95.0%	שיעור זכאים לבגרות תשע"ה
66.0%	שיעור העומדים בתנאי קבלה לאוני' תשע"ד
15	בכיתה- גודל הכיתה הממוצעת
11	מספר ילדים ממוצע במעונות
17	מספר ילדים ממוצע בגנים
48	מספר הילדים בגילאי 0-2- ברשות
45	כמה ילדים בגילאי 0-2 פוקדים את מעונות היום
93	מספר הילדים בגילאי 2-5- ברשות
91	כמה ילדים בגילאי 2-5 פוקדים את הגנים
103	תנועות נוער- שיעור הילדים בגילאי 8-18 הפעילים בתנועות הנוער
	מבנים
	חילוני
6	מס' מעונות
2+2	מס' גנים (פרטי+חובה)
6	מס' כיתות בתי ספר יסודיים
6	מס' כיתות חטיבות
8	מס' כיתות תיכונים
1	מס' בתי ספר יסודי
1	מס' חטיבות
1	מס' תיכון

תחבורה



עיקר התחבורה ברחבי המועצה ומחוצה לה מתבצעת באמצעות כלי רכב פרטיים ואוטובוסים פרטיים. התחבורה הציבורית באזור ומחוצה לו דלה מאוד והיא מהווה קושי ביציאה למקומות עבודה מחוץ ליישובים וניצול האפשרויות התעשייתיות והתיירותיות.

כמו כן תחבורה דלה לאזור מהווה חסם לתיירים רבים, אשר מגיעים באופן פרטי לישראל ללא אפשרות לשכור רכב מסיבות כלכליות אבל לא רק.

פירוט קווי התחבורה – במיפוי היישובים.

להלן פירוט ענפי התעסוקה והפרנסה באזור וההתפתחות הצפויה:



פרנסה ותעסוקה

כיכר – 60 חדרי אירוח בכיכר, 3 חאנים, הסעדה ואטרקציות
נווה זהר – 13 משפחות – חדרי אירוח
עין גדי- מלון, חאן, ספא, וחמי עין גדי, צימרים.



מיעוט תושבים מועסק בתעשייה:
2 תושבים כיכר סדום – מפעלי ים המלח
מפעלי עין גדי – 10 כ משרות



חינוך: 40 תושבים
עובדים במועצה: 32 (בנוסף לעובדי חינוך)
מחקר: 13 חוקרים



64 מגדלים פעילים ביישובי הכיכר, עין חציבה, מטע
תמרים עין גדי, הר עמשא.



האתגר: העשרה, גיוון מקורות התעסוקה, הנגשת מקומות העבודה בתיירות ובתעשייה לתושבי האזור, תוך התמקצעות והעשרה

תיירות ים המלח

מצבת החדרים באזור ים המלח עומדת על כ-4,052 חדרים מלון ללא שינוי מזה שנים ארוכות. בחדרי אירוח – צימרים חלה עלייה משמעותית בארבע השנים האחרונות בעיקר בכיכר סדום דרומית לים המלח. בשנים האחרונות התווספו כ-75 חדרים אירוח וחדרי אירוח שונות. מצבת החדרים מורכבת ממלונות ברמות השונות, צימרים, אכסניות, חדרים אירוח, חאנים ועוד. כאשר תפוסת החדרים בארבעת החודשים הראשונים של שנת 2016 עמדה על 68% ובעלייה של 3% מהשנה הקודמת. בשנת 2013, 54% מהתיירים הנכנסים לישראל ביקרו בים המלח.

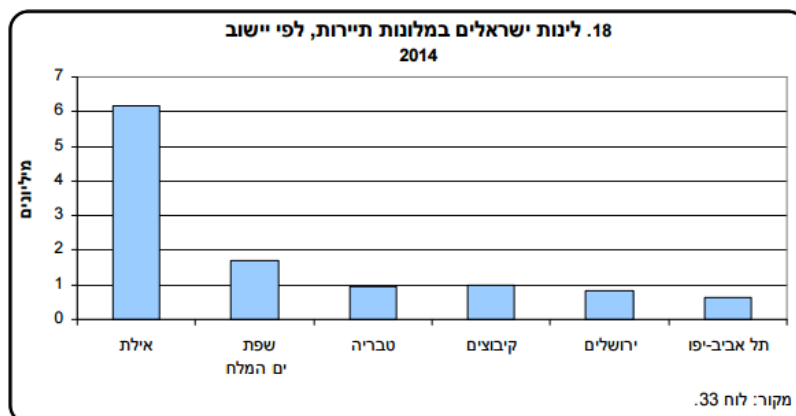
בשנת 2015 מספר האורחים הכולל בבתי המלון בשפת ים המלח (על פי נתוני הלמ"ס) עמד על 143,500 ומספר הלינות 2,156,300 (מתוכם 408,800 תיירים ו-1,747,500 ישראלים) ואחוז התפוסה השנתי עמד על 70.5%. מתוך פילוח לשנת 2014, ניתן לראות שמרבית התיירים באזור מגיעים מארצות אירופה.

המאפיינים של הנופשים באזור מלבד הפילוח לתיירות חוץ ופנים הם גילאי הנופשים - 26-35 (34%) ולאחריה גילאי 50-64 (27%), מרביתם תיירים חוזרים ואורך החופשות מאופיין לרוב בעד 3 ימי חופשה.

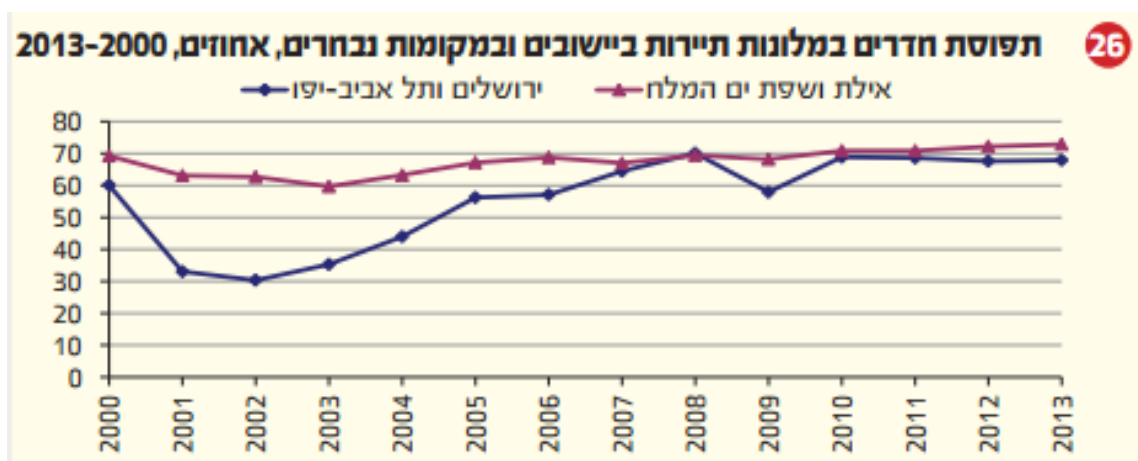
	Occupancy		Person-nights						
	חדרים	מיטות	ישראלים	Tourists					סך הכל
				מארצות אחרות	מאירופה	From America		מאמריקה	
Rooms	Beds	Israelis	From other countries	From Europe	דרום	צפון ומרכז	סך הכל	Total	
Dead Sea shore	Percentages	אחוזים	Thousands						
2008	73.9	65.2	1,616.4	75.8	394.0	12.1	97.0	109.1	578.9
2009	70.6	63.5	1,662.5	46.6	329.6	6.3	80.4	86.7	462.8
2010	73.9	65.8	1,642.1	39.9	403.9	7.6	113.7	121.3	565.1
2011	76.9	69.1	1,714.6	52.9	415.0	11.3	107.5	118.9	586.8
2012	78.4	71.0	1,728.9	48.9	432.7	13.2	92.0	105.2	586.8
2013	77.7	72.3	1,739.3	47.6	427.9	13.8	84.0	97.8	573.4
2014	73.1	68.2	1,705.2	51.3	386.1	11.8	74.9	86.7	524.1
	Percentage of change compared to previous year								
2009	-4.5	-2.5	2.9	-38.6	-16.3	-48.1	-17.1	-20.5	-20.0
2010	4.6	3.5	-1.2	-14.4	22.5	21.3	41.5	40.0	22.1
2011	4.2	5.0	4.4	32.8	2.7	49.4	-5.5	-2.0	3.8
2012	1.9	2.8	0.8	-7.6	4.3	16.0	-14.4	-11.5	0.0
2013	-0.8	1.8	0.6	-2.7	-1.1	5.1	-8.7	-7.0	-2.3
2014	-5.9	-5.6	-2.0	7.8	-9.8	-14.9	-10.9	-11.4	-8.6

מתוך תיירות 2014, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד התיירות, פרסום מספר 1625.

אזור זה הינו מועדף בקרב ישראלים ובשנת 2014 עמד כיעד שני לאחר אילת ובהקשר זה ניכר כי **אירועים בטחונים משפיעים באופן מתון הרבה יותר על אזור ים המלח ואילת בשונה מאזורי המרכז אשר תלויים בתיירות החוץ ונפגעים באופן משמעותי.**



מתוך תיירות 2014, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד התיירות, פרסום מספר 1625.



סטטיסטיקל 138, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד התיירות, תיירות ושירותי הארחה 2000-2013.

מוקדי המשיכה המשמעותיים לאזור, מלבד ים המלח כמשאב טבעי ניתן לציין את המוקדים הבאים:

- נופי הטבע הייחודי עוצרי נשימה.
 - ערכים ואתרים היסטוריים ההיסטוריה הייחודית ושימורה.
 - אטרקציות, ברובן סביב תיירות מדברית נושאית: טיולי גיפים, מסלולי טיולים אטרקטיביים בינלאומיים, סדנאות ייחודיות לסיפורי האזור, טיולי לילה ייחודיים ומרכזי מבקרים.
 - 12 חופי רחצה חדשים ומרהיבים ביופיים ועכשוויים.
 - אירועים ופסטיבלים ביניהם: פסטיבל התמר, מרוץ עין גדי, מרוץ סובב סדום, פסטיבל האופרה במצדה וה-Gran Fondo. כל הפסטיבלים מופקים ברמה בינלאומית ומשווקים ככאלו המביאים מידי אירוע מעל 6000 איש בכל אירוע.
 - תיירות המרפא נכס צאן ברזל לאורך השנים, מהווה גורם משיכה שלא ניתן להתעלם ממנו, מאמצים שיווקיים רבים מופנים לנישה זו ולסגולות הרפואיות של האזור עבור מגוון רב של אוכלוסיות.
- מסקרים שונים וקבוצות מיקוד, שנערכו בשנים האחרונות בקרב תיירים באזור, עולים הערכים הבאים בנשימה אחת עם הזכרת האזור:



בשנים האחרונות, לאור ירידת מפלס ים המלח ותופעת הבולענים מחד ועליית מפלס הבריכות סמוך לבתי המלון המהווה איום ממשי על פעילות התיירות באזור והמשך החיים התקינים, החליטה מדינת ישראל לתכנן ולהשקיע באזור, על מנת לקדם את התיירות ולטפל בבעיית עליית המפלס.

מתוך שלל החלופות לפתרון נבחר קציר ים המלח, על מנת להוריד את מפלס המים בבריכות מול המלונות והשקעה מסיבית בתיירות באזור. את תפקיד הכנת התשתיות והפיתוח קיבלה על עצמה החברה להגנות ים המלח ואילו קציר המלח הינו באחריות מפעלי ים המלח. ב-2012 התקבלה החלטת ממשלה בנושא והוקצו למעלה מ-880 מ' ש"ח לטובת פיתוח האזור. על תכנון אזור המלונות החדש הופקד האדריכל משה ספדיה.

הדמיית אזור עין בוקק – תכנון משה ספדיה



(מתוך הרצאתו של משה ספדיה)

תוצאות הפיתוח והפרויקטים שמבצעת חל"י כבר נראות היטב בשטח והן מאפשרות יישום פרויקטים רבים ומגוונים.

- במסגרת עבודות חל"י באזור המועצה:
 - הסדרת שנים עשר חופים ושיפוצם.
 - יצירת תשתית פיתוח להכפלת מספר החדרים בעין בוקק – 4,000 חדרים נוספים ברמת אירוח גבוהה. **קונספט: ספא ובריאות ברמה גבוהה.**
 - טיילת - באורך 14 ק"מ החל בחלק הצפוני של אזור בתי המלון ועד נווה זהר, משמשת נתיב טבעי כיום.

ברחבי המועצה מתבצעות עבודות פיתוח תיירותי רבות נוספות ע"י המועצה, היישובים ושותפים רבים להלן סקירת הפרויקטים על פי יישובים:

● עין גדי:

- פיתוח היאחזות עין גדי בשיתוף עם הרט"ג, יצירת שבילי טיול וחיבור בין השמורה בית הכנסת וההאחזות.
- מבואה בבית ספר שדה בשיתוף עם המשרד להגנת הסביבה.
- הקמת חניון לילה בסמוך לשמורת עין גדי – רט"ג.
- חאן עין גדי – פרטי ע"י יזמים מקומיים.
- מפעל אהבה – מושכן תיירותי / תעסוקתי.
- חמי עין גדי – הרחבה שטחי מסחר תחנת דלק – פיצוי בולענים.
- אקו פארק בעין גדי.

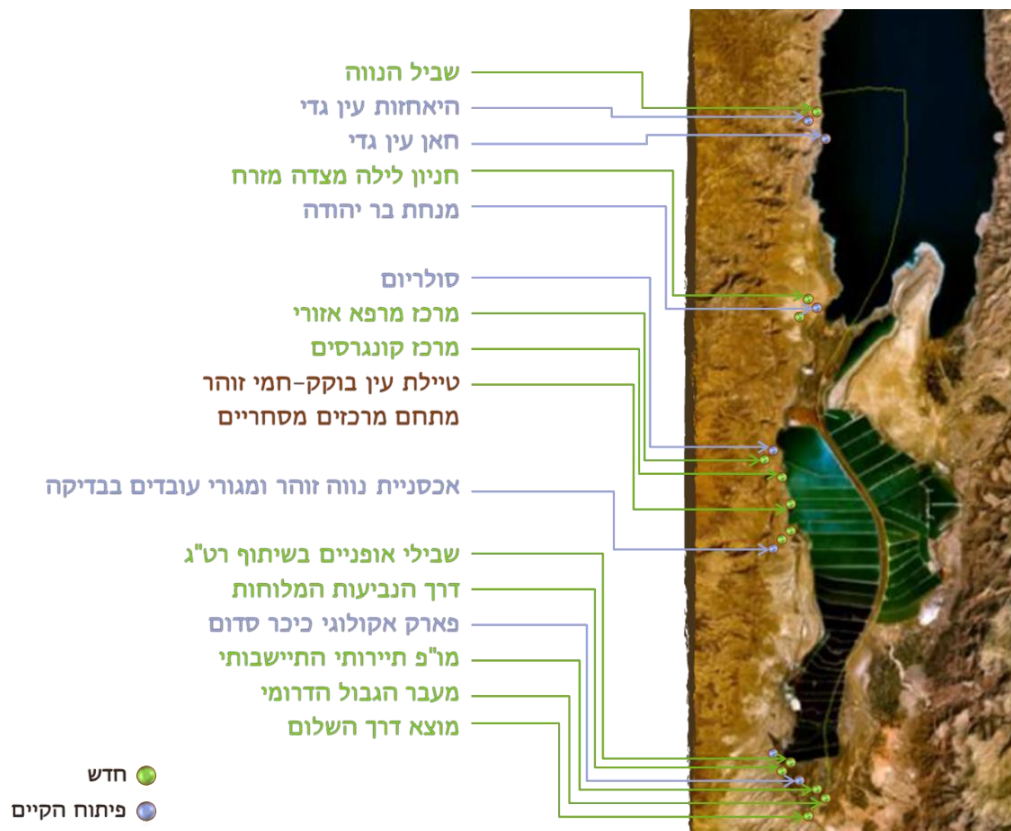
● נווה זוהר:

- הקמת כ – 60-90 צימרים – במגרשי השכונה החדשה 68 מגרשים כבר שוקו, ו- 60 מגרשים נוספים לשיווק בשלב ב'.
- הקמת מלון 150 חדר ושטחי מסחר על ידי יזם פרטי.
- הסדרת חוף – במסגרת הטיילת.
- בית היוצר – מלונית ומסעדה – נמצא בבדיקת התכנות.

● כיכר סדום:

- בדרכי תמר- שילוט מידע ותוכן למטייל העצמאי.
- שבילי המעינות.
- תוכנית ליישובי הכיכר, שתאפשר הקמת חדרי אירוח נוספים ואטרקציות תיירותיות.
- עין תמר הוותיקה – מתחמי מסחר פנאי ותיירות.

- תכנית אב לנחלי האזור 2017-2019 ע"י רשות ניקוז.
- סולריום ים המלח בעין בוקק – ספא ובריאות- 9000 מ"ר של מרפאות וקליניקות, מעט שטחי מסחר, מסעדה, מרכז מידע יוזמה וביצוע על ידי החברה הכלכלית.
- מנחת בר יהודה – פיתוח פעילות תומכת תעופה, פעילות תיירותית ובמקביל קידום תב"ע לשדה תעופה בינלאומי.
- פיתוח שביל מדבר יהודה.



שטחי המסחר, הינם חלק ממכלול השירותים לתייר ולעיתים מהווים מוקד משיכה עצמאי לתיירים. כמו כן, לשטחי המסחר תפקיד כחלק ממכלול השירותים לתושבים ולעיתים יש להם חשיבות רבה בצמיחה הדמוגרפית עקב המרחק הגיאוגרפי ממוקדי מסחר.

שטחי מסחר בתכנון

- צומת הערבה – תחנת דלק ושטחי מסחר.
- תחנת דלק ומרכז מסחרי על כביש 90 מול בתי המלון (מסעדה, בית קפה וחנות קוסמטיקה).
- טיילת ישרוטל – מתחם פנאי ומסחר- חנויות ומסעדות ברמה גבוהה.
- קניון עין התכלת המוקם בימים אילו ע"י היזם מוטי אבגי - קניון למותגים בינלאומיים.
- מתחם מסחרי מלונאי מגרש נווה זהר, בתכנון 1,500 מ"ר.
- סולרים מתחם מסחר.

תעשייה / כלכלה

אזורי התעשייה בתחום המועצה מתחלקים לשלושה:

- אזור התעשייה מישור רותם:

מישור רותם הוא אזור תעשייה הנמצא מדרום לערד ומזרחית לדימונה, בחלקו הצפוני של מישור ימין, בשטח שיפוטה של המועצה. מישור רותם, ששטחו 28 אלף דונם, הוא אזור התעשייה הגדול בישראל.

במישור רותם ממוקמים מפעלי תעשייה כימית, ויש בו שטחים נרחבים לחציבת פוספטים ופצלי שמן המשמשים חומרי גלם למפעלים. כמו כן יש בו שטחים נרחבים שעשויים לשמש לכריית חול.

להלן המפעלים העיקריים במישור רותם:

- **רותם אמפרט** - בעלת מכרות פוספט ומתקני ייצור, שינוע ובריכות אחסון במישור רותם. המפעל מפיק גם חומצה גופרתית, חומצה זרחתית חקלאית, חומצה זרחתית לבנה באיכות מזון, דשני פוספט, דשנים מורכבים ודשנים מיוחדים.

- **חיפה כימיקלים דרום** -

- **פריקלאס ים המלח** - מפעל המפיק תחמוצת המגנזיום (MgO), (ממינרל הפריקלאס), פריקלאס הוא רכיב חשוב במוצרים חסיני אש כדוגמת לבנים חסיני אש לתנורים.

- **איי.סי. פאואר** - בעלת הזכויות להקמת תחנת כוח של כ-400 מגה ואת במישור רותם, 2004 במכרז שפורסם על ידי משרד התשתיות הלאומיות ומשרד האוצר. בשנת 2010 התחילה חברת או.פי.סי. בבניית תחנת כוח במחזור משולב במישור רותם בעלת כוח ייצור של כ-440 מגה ואת.

בשנת 2013 הושלמה הבנייה והתחנה החלה לייצר ולספק חשמל. עם הקמתה, הייתה תחנת כוח זו תחנת הכוח הפרטית הגדולה בישראל.

- **מקסימה** - מפעל ליצור פחמן דו-חמצני, בעל כושר ייצור נומינלי של כ-150 טון ליום, הוא הגדול מסוגו בישראל. במישור רותם ממוקמת גם מעבדת הפחמן הדו-חמצני וחוות מכלי אחסון של החברה.

- **נגב מינרלים תעשייתיים** - מפעל לכרייה ועיבוד של גיר וסיד שמשמשים בעיקר את התעשייה הכימית ותעשיית הבנייה, שהחל לפעול בשנת 1995.

- מטמנות אפעה – מטמנת אשפה הגדולה בישראל בבעלות מועצה אזורית תמר וחברת ויאוליה.

- העתקת מפעל האמוניה מחיפה למישור רותם – השקעה 1.2 מיליארד – בנובמבר 2016 הסתיים המכרז ללא הצעות ולכן פרויקט זה מעוכב.

אזורי תעשייה – פנים יישוביים

- העתקת מפעל אהבה לעין גדי.

- מפעלי התעשייה בעין גדי – ראה פירוט בעין גדי.

אזורי תעשייה נוספים

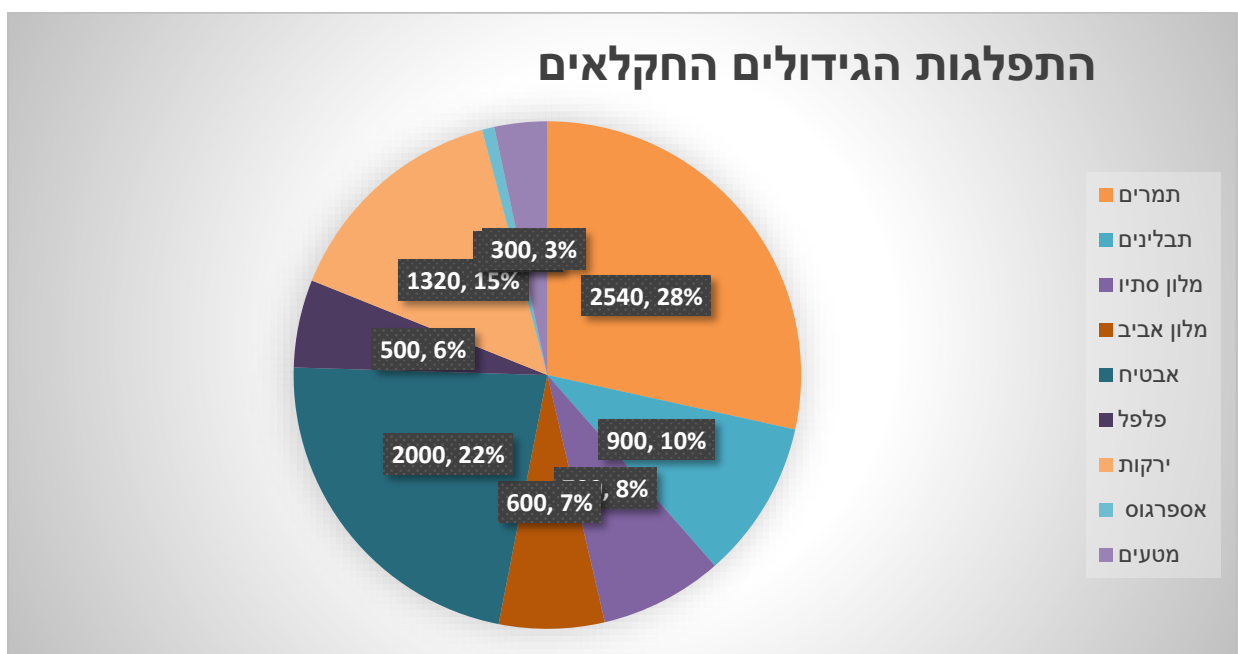
- **מפעלי ים המלח** בדרום ים המלח - עוסקת בהפקת מחצבים באזור ים המלח. החברה נוסדה על ידי מדינת ישראל ב-1952 (על בסיס חברת האשלג הארץ-ישראלית שהוקמה ב-1929) והיא מפיקה בעיקר אשלג, ברום ותרבות ברום. החברה מספקת לחברה הבת "מגנזיום ים המלח" את חומר הגלם להפקת מגנזיום. החברה היא אחת מיצרני האשלג והברום הגדולים בעולם. מאז 1968 נמצאים מפעלי ים המלח בבעלות חברת כיל, חברה בת של החברה לישראל, הנשלטת על ידי משפחת עופר.
- הקמת אזור תעשייה – 300 דונם, מתן שירותים למלונות ולתיירות (מכבסה, מאפייה, מפעל בטון וכו').

פרויקטים כלכליים מתוכננים:

- פרויקט קציר המלח – כ"ל – 4 מליארד ₪.
- פתיחת מעבר הגבול – יישובי סדום אל מול סאפי ופיפה, יאפשר לאלפי עובדים ירדנים לתמוך בפעילות תעשייתית וחקלאית באזור (מודל אילת).
- מגורי עובדים נווה זהר / עין בוקק – כיום אין בתחומי המועצה מגורי עובדים (מודל אילת) עבור עובדי בתי המלון. מרבית העובדים הם תושבי ערד ודימונה, המחסור במקומות מגורים לעובדים יורגש ביתר שאת לאור הפיתוח התיירותי הצפוי. לאור הנ"ל בוחנת החברה הכלכלית הקמת מתחם מגורי עובדים.

חקלאות

להלן פירוט השטחים החקלאים והגידולים באזור:



אין עתודה לפיתוח שטחים חקלאים נוספים

חדשנות

- ❖ מכון מחקר ים המלח – חדשנות
- ❖ מעבדת העור
- ❖ מו"פ ים המלח
- ❖
- ❖ תחנת זהר – מו"פ חקלאי תיירותי.

סיכום ממצאי המיפוי

מיפוי נתוני היישובים וההזדמנויות, הינו השלב הראשון ביישום החלטת המועצה להכנת תכנית אסטרטגית יישומית לצמיחה דמוגרפית.

לאורך תהליך איסוף הנתונים והדיאלוג שנוצר עם הנהלת היישובים ומחלקות המועצה, עלו מספר נושאים, אשר הבהירו כי כל אחד מן היישובים נמצא בשלב שונה בתהליך החשיבה לגבי הפיתוח היישובי והצמיחה הדמוגרפית המתאימה לו, וכן חסרים כלים בידי מחלקות המועצה להגדרת יחסי יישוב-מועצה, תחומי אחריות ועוד.

לאור הני"ל, הוחלט להשלים את המיפוי כשלב ראשון, ולבנות תכנית אסטרטגית ארוכת טווח, במועד בו לכלל היישובים יהיו צוותי חשיבה, והם ישלימו תהליכי פיתוח שונים.

למרות הני"ל, תהליך המיפוי שבוצע כלל מפגשים רבים עם אנשי היישובים, מחלקות המועצה גורמים חיצוניים, אשר היוו בסיס לחשיבה אסטרטגית. הנושאים והמגמות שצוינו במסמך זה מתייחסים הן למיפוי עצמו והן לתובנות שעלו במפגשים השונים, ואשר מהוות בסיס לחשיבה ובניית תכנית פעולה ואבני דרך.

להלן ניתוח ה SWOT, שבוצע במהלך המיפוי:



S.W.O.T



תהליך המיפוי שבוצע:

- שליחת שאלוני מיפוי ליישובים.
- איסוף השאלונים והנתונים מהיישובים, ואימות הנתונים.
- כינוס וועדת היגוי אזורית לצמיחה דמוגרפית – (כללה משתתפים מהיישובים הנהלות, בני נוער, תושבים, תיירנים, נציגים ממחלקות המועצה, נציגים מגורמי חוץ העובדים ומכירים את המועצה-משרדי ממשלה, עמותות, גורמי סיוע ועוד).
- במהלך הכינוס הוצגו ממצאי המיפוי ונערכו דיונים בנושאים מקדמים צמיחה דמוגרפית (סיכום הממצאים – מצ"ב נספח א').
- הצגת ממצאי המיפוי, בפני הנהלות מורחבות בכל אחד מהיישובים. קבלת משוב לגבי כיווני הפעולה והנושאים החשובים לקידום צמיחה דמוגרפית (סיכום הממצאים – מצ"ב נספח ב').
- הצגת ממצאי המיפוי בפורום צמיחה דמוגרפית – קבלת משוב לגבי כיווני פעולה נדרשים (סיכום הממצאים – מצ"ב נספח ג').
- בניית כיווני פעולה ומטרות חמש שנתיות לצמיחה דמוגרפית – צוות חשיבה עם ראש הרשות (מטרות המועצה שנבחרו – מצ"ב נספח ד').

מגמות ונושאים לטיפול העולים מנתוני המיפוי

מתוך בחינת נתוני המיפוי והתהליך שבוצע, עולים מספר נושאים וחסמים שיש להביא בחשבון בהבנת המגמות ביישובים השונים, ויש לבחון ולתת להם פתרונות בהכנת תכנית לצמיחה דמוגרפית הן לטווח הקצר והן לטווח הארוך.

נושאים לטיפול הדורשים התייחסות ייחודית לכל יישוב, מעבר לאתגרים שצוינו בסקירת כל יישוב:

הר עמשא

מלבד הנושאים הסטטוריים, איכות הסביבה – טורבינות הרוח והתחבורתיים הדורשים טיפול והתייחסות, יש לתת דגש על שאלות מהותיות בנושאי החינוך (מערכת חינוך נפרדת או אזורית ופתרונות לחינוך הא-פורמלי) אשר צריכות להתקשר עם בניית מודל להפעלת המועצה בשני מוקדים אזוריים, אם תאושר תוכנית בניית ארבעת היישובים במבואות ערד.

נאות הכיכר

לאור התבגרות דור המייסדים, יש צורך לתת משקל הן לתעסוקה ופרנסה בגילאי גיל הזהב, והן לנושאי הבריאות הרווחה והפנאי. היכולת לתת שירותים תומכים ביישובי הכיכר לגיל הזהב יאפשר לשמר גם את המשפחות שהן דור הבנים ביישוב, בקרבת הוריהם.

עין גדי

- אוכלוסיית הקיבוץ מורכבת מ 570 תושבים, מתוכם 213 חברי קיבוץ. אוכלוסיית הקיבוץ הינה מבוגרת 17% מהתושבים הינם מעל גיל 65 ובעשור הקרוב יצטרפו עוד כ 50 איש לגיל הזהב, **להערכתנו יש להעמיק את מיפוי הגיל השלישי ולייצר תחזית עדכנית, על מנת לתת מענה לצרכים הייחודיים של הגיל השלישי הן מבחינת תעסוקה והן מבחינה רפואית.**
- אין בידי הנהלת הקיבוץ מיפוי שלם של תעסוקות התושבים, בעיקר העצמאים שבהם וכן מיפוי שירותים שהקיבוץ צורך ויכולים להוות אופציות התפרנסות נוספות לנקלטים.
- יש צורך בהעברה דורית של תפקידי הניהול ולבנות עתודה ניהולית.

נווה זהר

יצירת הנהגה וקהילה המשלבת אוכלוסייה חדשה עם וותיקה

עין תמר

העצמת הקהילה על מנת ליצור בסיס קליטה למשפחות חדשות

תשתיות וקליטה

- החסם העיקרי אותו ציינו בכל המפגשים שערכנו, ואין לו ביטוי ממשי בנתוני המיפוי (מתבטא בעיקר בתוכניות שטרם מאושרות) הינו מחסור בפתרונות דיור מגוונים לקליטת משפחות, הן לטווח הקצר והן לטווח הארוך (למעט נווה זהר).

על מנת לבצע קליטת משפחות, נדרשים היישובים בלוי אגף ההנדסה להציע פתרונות דיור לשלב הניסיון (מבנים ארעיים יהוו גם הם פתרון) ולשלב הקבע.

כיום, אין ביישובים פתרונות מסוג זה במידה הנדרשת לביצוע קליטה של מספר משפחות בו זמנית .

- חסם משמעותי נוסף, קשור ישירות לסעיף הקודם :

תוכניות סטטוריות, הנמצאות בשלבים שונים בתהליך האישור, ועדיין לא באות לידי מימוש, דבר המעכב את יכולת הבנייה והפיתוח האזורי הן בתחומי הצמיחה הדמוגרפית והן בפן הכלכלי פיתוח תיירותי ביישובים, ופיתוח כלכלי באזור המועצה, קרי חלופות תעסוקתיות .
קידום מחייב לתכניות אלו יהווה מנוף לכל תכנון עתידי וצמיחה דמוגרפית.

- תשתיות תחבורה ציבורית :

תחבורה ציבורית ליישובים ובינם, מהווה תשתית לצמיחה דמוגרפית על ידי הנגשת שירותים, מרכזי מסחר, שירותי בריאות ויכולת התפרנסות וכן מהווה מנוף לענף התיירות, שממנו מתפרנסים רבים באזור.

כיום התחבורה הציבורים אל היישובים הינה דלה מאוד.

להר עמשא – אין כלל תחבורה ציבורית.

אין היום קו פנימי המחבר בין היישובים.

אחד הבסיסים לצמיחה דמוגרפית הינו חוסן קהילתי – היכולת לנוע בין היישובים ולחבר בין הקהילות, הינה אבן יסוד בבניית קהילה מגובשת, אשר תשמש בסיס לקליטה נוספת.

במהלך המפגשים עלו מספר רעיונות לאלטרנטיבות לתחבורה ציבורית ממוסדת, אשר יכולים להתגבש יישובית או אזורית. להערכתנו, נכון יהיה, כי המועצה תיזום דיון משותף עם היישובים ותהיה חלק מפתרונות זמניים אלו.

מתוך נתוני המיפוי, עולות שתי מגמות עיקריות:

- תושבי המועצה אינם נוטלים חלק פעיל בשוק העבודה האזורי המורכב ממפעלי תעשייה (רובם במישור רותם ובסמוך ליישובי הכיכר, מפעל ים המלח) ומתעשיות מלונאות ענפה הפועלת במתחם עין בוקק. מתוך סך תושבי המועצה, 3 בלבד עובדים בתעשיות אלו. המצב יוצר הזדמנות גדולה לתושבים הוותיקים והנקלטים להשתלבות בתעשיות המשגשגות הנ"ל. יש להיערך עם מחלקת החינוך להכשרת בוגרים למקצועות הנדרשים וליצירת תשתית בבית הספר התיכון למגמות המשתלבות עם צרכי התעשייה השונים. בשלב הקצר ניתן לבצע מיפוי צרכים וכישורים המצויים באזור ולתמוך, בבניית קורות חיים והעצמה אישית על מנת להבטיח השתלבות וקשר עם המפעלים והמלונות למיפוי בצרכים.
- בשנים האחרונות לאור שינויים בשווקים החקלאיים המסורתיים של האזור (פלפל, מלון, אבטיח וכו') וכניסת מתחרים, יותר ויותר שטחי גידול מופנים לנטיעת מטעי תמרים. גידול תמרים הינו תחום הדורש פחות תשומת לב עונתית, השקעות וכ"א, ומאפשר לחקלאים לפתח עסקים נוספים. חלק גדול מן התושבים ביישובי הכיכר פועלים בתחומי התיירות והשירותים השונים. ניתן לתמוך במגמה זו של גיוון מקורות התעסוקה, בכלל היישובים ובפרט הכיכר, וכן לתת לכך ביטוי בתוכניות סטטוריות תומכות פיתוח תיירותי ועסקי ובפלטפורמות שיווק משותף. כמו כן, יש לבחון פלטפורמות תומכות וחדשניות לשיווק ומיתוג התמרים מול התושבים ובשיתופם, על מנת להיערך ליבולי התמרים, במטעים החדשים, אשר יניבו בשנים הקרובות. לאורך כל התהליך, הנגשנו להנהלות היישובים את האופציות וההזדמנויות הכלכליות הנובעות מתהליכי הפיתוח האזורי, וכן את שירותי המועצה. **להערכתנו, המידע המונגש לתושבים בדרכים שונות, אינו מחלחל פנימה, ויש לפעול בצורה אקטיבית להנגשת ההזדמנויות ושירותי המועצה לתושבי האזור.** כמו כן, מגוון התעסוקות האזוריות, ותמיכת המועצה ביזמים ותושבים, יכולים לשמש מנוף ליחסי ציבור ותוכנית שיווקית לקליטת משפחות.

תשתיות חינוכיות

בכל המפגשים, חיצוניים ופנימיים, סומן חינוך איכותי כמושכן לקליטת משפחות וצמיחה דמוגרפית. כל המשתתפים הדגישו את הפורמלי ואת החינוך הא-פורמלי.

להלן מספר נקודות להתייחסות בתחום החינוך, אשר משיקים ליכולת לקלוט משפחות חדשות:

- בחלק מהישובים אין תשתית פיזית לקליטת כל תלמידי מערכת החינוך, בעיקר בגיל הרך (הר עמשא), ותשתית פיזית נאותה לפעילויות הא-פורמליות (לדוגמא: שירותים במגרשי הספורט בכיכר).
- שינויים הנערכים במחלקת החינוך ותוכנית מצוינות בחינוך, צריכים לתת פתרון לבעיות חברתיות ולימודיות הנוצרות בגלל ריחוק היישובים זה מזה ומיעוט תלמידים לעיתים בשכבות גיל מסוימות.
- בחלק גדול מן המפגשים עלה הרצון של התושבים להיות מעורבים במערכת החינוך ובכיווני ההתפתחות שלה. אנו מודעים לכך שנערך תהליך עם התושבים, ולכן יש צורך לבחון כיצד בוצע שיתוף הציבור וכיצד לחזק את הקשר עם התושבים-הורים בנושאים אלו.
- יש לערוך דיון מעמיק באופציות החינוכיות, כחלק מבניית מודל הפעלת המועצה בשני מוקדי שירות, עם התממשות תוכניות הפיתוח והקמת 4 יישובים במבואות ערד.
- יש לזכור שתושבי האזור הם השגרירים של האזור כלפי חוץ, והם גם הקולטים של משפחות חדשות. חוסר מודעתם לשיתוף ולתהליכים המתרחשים יוצר אווירת חוסר שביעות רצון, שמועברת הלאה.

מגמות דמוגרפיות

בשני יישובים גדולים במועצה (עין גדי ונאות הכיכר) מתקיים תהליך הזדקנות של האוכלוסייה. תהליך זה דורש פתרונות בשני תחומים עיקריים:

- טיפול ותעסוקה לגיל השלישי – בקיבוץ עין גדי ישנו פתרון טוב (בית הבאובב), ביישובי הכיכר אין פתרון כנ"ל.
- טיפול סיעודי – כיום אין פתרון סיעודי בתחומי המועצה. הפתרון הקרוב נמצא בדימונה או בירושלים. ניתן לבחון הקמת מיזם סיעודי בתחומי המועצה על ידי החברה הכלכלית או יזם פרטי. פתרון כזה הינו הכלכלי, וייתן יתרון למשיכת בניס חוזרים לאזור, וכן למניעת עזיבה של תושבים ותיקים ומשפחותיהם.

חלוקה דמוגרפית-גיאוגרפית

על פי תכניות הפיתוח, יהפכו היישובים נווה זהר והר עמשא ליישובים מרכזיים במועצה, ויסיטו את מרכז הכובד של הצמיחה הדמוגרפית, מהקצוות הגיאוגרפיים למרכז האזור ולחלק הצפוני-הררי שלו.

יישובים אילו הינם בעלי אופי שונה מהיישובים שהיוו את מרכז הכובד עד כה, אילו יישובים קהילתיים, אשר צרכיהם וניהולם נושאים אופי שונה מהיישובים החקלאיים עד כה. למשל:

- היישובים מורכבים מאנשים פרטיים בודדים, אשר נסמכים פחות על ניהול מרוכז (בניגוד למושבים ולקיבוץ). יש לבחון את אופן התקשורת של המועצה ומחלקותיה עם התושבים.
- מרבית התושבים עובדים מחוץ ליישוב, ונדרשים אמצעי תחבורה טובים יותר.
- מרבית התושבים יזדקקו לשירותים נוספים סביבם, כדי ליצור הכנסה, למשל: הכנסה בתחום התיירות, נדרש מסעדות, שירותי דרך וכו' כדי למקסם פעילות תיירותית.
- יש לבחון ייצור פלטפורמות לשירותים הנדרשים – שטחי משרד, מסחר, תעשייה זעירה ועוד.
- כמו כן, יש להשקיע מחשבה באופן יצירת קהילה וסולידריות, גאווה אזורית, למרות המרחק הגיאוגרפי בין היישובים וכן בבניית מודל תפעול ומתן שירותים נכון יותר של המועצה. בפרט אם לאורך הדרך הזמן תתממש תכנית הקמת היישובים במבואות ערד.
- יחד עם שינוי באופי היישובים, ברור כי יש צורך בהנהלות מקצועיות בכל סוגי היישובים, על מנת להתמודד עם אתגרי הקליטה, אתגרי התכנון והמגורים באזור פריפריאלי מרוחק. יש צורך בהשקעה בבניית הנהגות מקצועיות ולשים לב לחילופי הדורות בחלק מהיישובים.

איומים אקולוגיים

המועצה שוכנת באזור בו איתני הטבע, אוצרותיו וההיסטוריה יוצרים השפעה על אופן הצמיחה הדמוגרפית והפיתוח האפשריים.

בכל המפגשים שנערכו צוינו שני איומים אקולוגיים, אשר מהווים איום על היכולת לקלוט משפחות נוספות ולצמוח:

- איום הבולענים וירידת מפלס ים המלח – הנושא נמצא בטיפול ובתוכניות ארוכות טווח.
- איום טורבינות הרוח בהר עמשא – מומלץ לבחון דרכים משותפות עם התושבים והנהלת היישוב להסרת האיום, וליצירת אמון עם התושבים.

מיתוג

מתוך כלל המפגשים עולה הצורך בבניית תכנית שיווק ומיתוג.

להערכתנו, ומתוך התבוננות באזורים אחרים המבצעים קליטה מסיבית בשנים האחרונות, החוסן הקהילתי, ו"גאוות היחידה" של התושבים המקומיים הינם מושכני קליטה עיקריים, וזאת כמובן לצד החינוך האיכותי, רמת מגורים וסביבה והתפרנסות.

לאורך כל המפגשים, נוצרה בנו התחושה שיש צורך בחיזוק "גאוות היחידה" האזורית, אם ע"י חיזוק הקשר והתקשורת עם המועצה ואם על ידי יחצנות פנימית ודברור המסרים.

חיזוק "גאוות היחידה" האזורית יחד עם בניית חוסן קהילתי יישובי, ודברור המסרים בתוכנית מיתוג ושיווק מתוכננת, יעבירו מסר של אזור שכדאי לחיות בו.

מסד נתונים

איסוף נתוני המיפוי, נתקל לאורך כל התהליך בקשיים מרובים אין בידי חלק מהיישובים ומחלקות המועצה נתונים מסודרים לגבי תעסוקת התושבים, גיל התושבים, צרכים ועוד.

כמו כן, לחלק מהיישובים אין תכניות מסודרות לגבי הצרכים הנדרשים העולים מתוכניות הקליטה.

אנו ממליצים, לעדכן את נתוני המיפוי אחת לשנה לפחות. נתונים אילו מהווים בסיס לכל תכנית עתידית.

מטרות המועצה לצמיחה דמוגרפית – חמש שנותי

להלן מטרות המועצה והצעה לחזון, שגובשו בצוות הצמיחה הדמוגרפית בראשות ראש המועצה מר דב ליטבינוף, לאור איסוף הנתונים והמיפוי. אנו ממליצים לדון במטרות אלו בשנית לאחר סיכום העבודה ולהשקיע זמן מחשבה ביצירת תכנית עבודה לכל מחלקה להטמעת המטרות בפעילות בשטח.



הצעה לחזון דמוגרפי



מטרות זמן קצר - 2023

- הגדלת מספר התושבים ל 2,000 , בישובים הקיימים .
- שמירה על איזון בתקציב המועצה (נזדקק להערכה תקציבית – כדי לשמור על רמת השירותים הגבוהה – ההשקעה בתושב ובחינוך)
- כיווני הפעולה הנדרשים :

חוסן / חיזוק הקהילות	מושכני אוכלוסייה צעירה	פתרונות דיור
<ul style="list-style-type: none"> • מניעת נשירת משפחות • חיזוק יכולות קליטה • חיזוק יכולות לניצול • הזדמנויות כלכליות • עתודה ניהולית • תוכנית לגיל השלישי: • בדיקה כלכלית • להקמת בית אבות +סיעודי , איתור קרקע • בדיקה לתוכנית סיוע בבית 	<ul style="list-style-type: none"> • תוכנית מצויינות בחינוך • מיתוג יחסי ציבור – • תוכנית רב שנתית • תוכנית מעברים לקליטה • תעסוקתית – ליווי מרגע בקשת הקליטה 	<ul style="list-style-type: none"> • דיור זמני מייד – קרוונים , פתרונות טכנולוגים לבנייה מהירה • יישום התוכניות הקיימות (הר עמשא , נווה זהר) • סנכרון ו"לחץ פיזי מתון" על אישור התוכניות של הכיכר , שכונת הכדורגל והר עמשא ל300 יח"ד

אין ספק שצמיחה דמוגרפית הינה אבן יסוד והכרח עבור מועצה אזורית תמר יחד עם הפיתוח התיירותי המשמעותי המתבצע באזור, ביצוע המיפוי הינו שלב ראשון והכרחי בהכנת תכנית מסודרת לקליטת תושבים חדשים הן לטווח הקצר והן לטווח הארוך.

שלב המיפוי בשיתוף התושבים ומחלקות המועצה, שהובל על ידי מחלקת היישובים, חשף וחיידד את החזקות והאתגרים של המועצה בטיפול בצמיחה הדמוגרפית בשנים הבאות.

להערכתנו, יש לפעול בכמה מישורים במקביל על מנת לקדם צמיחה דמוגרפית ממשית בשנים הקרובות, העתקת מרכז הכובד והמשאבים לקליטה ביישובים שמוכנים לכך ברמת הצוות הניהולי והתוכניות הסטטוריות והסרת החסמים הספציפיים של היישובים הנ"ל ובמקביל הסרת החסמים האזוריים (תוכניות סטטוריות, תשתית חינוכית, תשתית תחבורתית ועוד).

יש לעמול על מארג יעדים ויחידושים, אשר יהוו את הקפיצה והאתגר של התושבים הגרים ולא פחות לחדשים שיצטרפו. בעקבות מארג ייחודי זה יהפוך האזור לאטרקטיבי ונכון בבחירת משפחות צעירות המחפשות דרך העתידית להתיישבות וערכים בחייהם.